

Percepcija učitelja osnovne škole o upotrebi e-Dnevnika

Jug, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:481997>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

**IVANA JUG
DIPLOMSKI RAD**

**PERCEPCIJA UČITELJA OSNOVNE
ŠKOLE O UPOTREBI E-DNEVNIKA**

Čakovec, lipanj 2020. god.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Ivana Jug

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Percepcija učitelja osnovne škole o
upotrebi e-Dnevnika

MENTOR doc.dr.sc. Tomislav Topolovčan

Čakovec, lipanj 2020. god.

Zahvala

Zahvaljujem mentoru, profesoru doc.dr.sc. Tomislavu Topolovčanu na znanstvenim i stručnim komentarima koji su mi pomogli u izradi ovog diplomskog rada.

Zahvaljujem i učiteljicama i učitelju razredne nastave na suradnji i izvrsnim razgovorima koji su puno pomogli u provedbi kvalitativnog istraživanja.

Također, zahvaljujem svim prijateljima i kolegama što su mi vrijeme studiranja učinili posebnim i uvijek su bili spremni pomoći.

Posebno zahvaljujem obitelji i prijateljima što su bili velika podrška tijekom cijelog studiranja. Veliko hvala na pruženoj pomoći i riječima podrške u svim trenucima.

SADRŽAJ

1. <u>UVOD</u>	1
2. <u>PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA</u>	2
<u>2.1. Definiranje pojma</u>	2
<u>2.2. Obvezna pedagoška dokumentacija</u>	2
<u>2.2.1. Razredna knjiga</u>	2
<u>2.3. Neobvezna pedagoška dokumentacija</u>	4
<u>2.4. Razvojni dokumenti</u>	4
<u>2.5. Dužnosti razrednika obzirom na pedagošku dokumentaciju</u>	5
3. <u>VREDNOVANJE</u>	6
4. <u>E-DNEVNIK</u>	7
<u>4.1. Cilj e-Dnevnika</u>	8
<u>4.2. Sustav e-Dnevnik</u>	8
<u>4.3. e-Dnevnik administrator</u>	10
<u>4.4. Korisnici sustava e-Dnevnik</u>	12
<u>4.4.1. e-Dnevnik za učenike i roditelje</u>	13
<u>4.4.2. e-Dnevnik za škole – učitelji kao korisnici</u>	15
<u>4.4.3. e-Dnevnik za škole – razrednici i stručno osoblje kao korisnici</u>	17
<u>4.5. Nadzor razrednih knjiga</u>	20
5. <u>METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA</u>	22
<u>5.1. Cilj istraživanja</u>	22
<u>5.2. Problemi istraživanja</u>	22
<u>5.3. Sudionici istraživanja</u>	22
<u>5.4. Postupak istraživanja</u>	23
<u>5.4.1. Prikupljanje podataka</u>	23
<u>5.4.2. Analiza podataka</u>	24

<u>6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA</u>	26
<u>6.1. Utemeljena teorija</u>	26
<u>7. RASPRAVA</u>	31
<u>8. ZAKLJUČAK</u>	33
<u>LITERATURA</u>	34
<u>KRATKA BIBLIOGRAFSKA BILJEŠKA</u>	36
<u>PRILOZI</u>	38
<u>Prilog 1. Parafrazirani zapisi intervjua s učiteljima</u>	38
<u>Prilog 2. Tablica pojmova i kategorija</u>	46
<u>Prilog 3. Kodna lista – popis pojmova unutar kategorija i potkategorija</u>	52

SAŽETAK

Tema ovog diplomskog rada je *Percepcija učitelja razredne nastave o e-Dnevnici*. E-Dnevnik je web aplikacija koja služi vođenju razredne knjige u elektroničkom obliku, tako da je unos podataka i pregledavanje istih omogućen sudionicima odgojno-obrazovnog procesa.

Diplomski rad sastoji se od dva dijela: teorijski dio i kvalitativno istraživanje. U teorijskom dijelu spomenute su i obrađene sve bitne sastavnice pedagoške dokumentacije, odnosno e-Dnevnika.

U sklopu ovog diplomskog rada provedeno je i kvalitativno istraživanje. Cilj istraživanja bio je uvidjeti percepciju, odnosno sličnosti i razlike u razmišljanjima i stavovima učiteljica i učitelja razredne nastave. Ovim istraživanjem želio se saznati opći stav učiteljica i učitelja o trenutnom načinu vođenja razredne knjige u obliku e-Dnevnika. Ispitano je koliko su učitelji zadovoljni načinom rada e-Dnevnika, jesu li im se više sviđale razredne knjige u papirnatom obliku ili ovakve kakvima se trenutno koriste, nailaze li pri korištenju e-Dnevnika na neke poteškoće te koje su prednosti, a koji nedostaci korištenja e-Dnevnika. Odabrana su tri sudionika: dvije učiteljice i jedan učitelj razredne nastave. Sudionici se razlikuju po godinama iskustva rada u razrednoj nastavi. Za provedbu istraživanja korišten je polustrukturirani intervju te je sudionicima omogućeno slobodno i neprekinuto odgovaranje na postavljena pitanja.

Ključne riječi: pedagoška dokumentacija, e-Dnevnik, učitelj

SUMMARY

Elementary school teacher's perception of use e-Dnevnik

The topic of this master's thesis is *The Perception of Primary School Teachers on e-Dnevnik (e-Class Register)*. *e-Dnevnik* is a web application used for keeping the class register in electronic format, which allows participants in the educational process to input and review data.

The thesis consists of two parts: the theoretical part and the qualitative research. All important components of educational documentation, i.e. *e-Dnevnik*, are referred to and analysed in the theoretical part.

For the purpose of this paper, a qualitative research has been conducted. The aim of the research was to gain insight into the perception, i.e. the similarities and differences between the thoughts and opinions, of primary school teachers, and to determine their general attitude towards the contemporary form of keeping the class register with the help of *e-Dnevnik*. The research examined teachers' satisfaction with the current *e-Dnevnik* performance, whether they preferred paper-based class registers or the form of class registers used today, whether they had ever experienced difficulties while using the *e-Dnevnik*, as well as what the pros and cons of using the *e-Dnevnik* are. Three subjects – one male and two female primary school teachers – have been chosen for this research. The years of primary school teaching experience vary among the participants. A semi-structured interview was used to conduct the research, and the respondents could answer the questions freely and uninterruptedly.

Key words: pedagogical documentation, e-Dnevnik (e-Class Register), teacher

1. UVOD

U posljednje vrijeme u Republici Hrvatskoj puno se govori o odgoju i obrazovanju, od reformi, nužnosti promjena, preko štrajkova do „Škole za život“. Unazad nekoliko godina svijet tehnologije znatno je napredovao pa se tako tehnološki napredak implementirao i u školstvo. Škole su se počele koristiti digitalnim sustavima poput: e-Lektira, e-Matice, e-učenja, e-knjiga, e-Dnevnika, i sl.. U školu ulaze tableti kao nastavno sredstvo i pomagalo, računala, odnosno digitalna tehnologija koristi se svakodnevno i u različite svrhe. Učitelji su primorani na cjeloživotno obrazovanje. Stručno usavršavanje važna je stvar i učitelj mora biti informatički pismen kako bi bio „u koraku s vremenom“. Ulaskom digitalizacije u škole bilo je nužno opremiti škole suvremenom IKT-om, prilagoditi postojeći kurikulum, ali i pripremiti, odnosno, obučiti učitelje. Važno je znati kako koristiti digitalnu tehnologiju i određene aplikacije i mogućnosti u nastavi, kako one ne bi nanijele više štete nego koristi učenicima, ali i učiteljima, roditeljima i svima ostalima koji su povezani s odgojno-obrazovnom djelatnošću.

U ovom diplomskom radu prikazan je sam pojam e-Dnevnik u okviru obvezne pedagoške dokumentacije. Prikazan je cilj e-Dnevnika, korisnici i način korištenja istog. Nadovezujući se na teorijski dio, provedeno je kvalitativno istraživanje s učiteljima razredne nastave koji trenutno koriste e-Dnevnik. Ispitani su stavovi i mišljenja učitelja te je stvorena utemeljena teorija.

2. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

2.1. Definiranje pojma

Školska dokumentacija je složeni birokratski sustav koji je reguliran na razini države i škole različitim zakonima, podzakonskim aktima i drugim propisima. Dokumentaciju možemo definirati kao određen zapis koji ima funkciju organiziranja, informiranja, provjere, planiranja i unaprjeđivanja određene djelatnosti, rada institucije ili određenog segmenta rada, s tim da je regulacija potrebna radi racionalne organizacije koja je ostvarena, ako dobro funkcionira i uspješno djeluje (*Habib, 2009*).

Pedagoškom dokumentacijom smatramo obveznu pedagošku dokumentaciju, neobveznu pedagošku dokumentaciju, a spominju se i, takozvani, razvojni dokumenti (*Vrcelj, 2018*).

2.2. Obvezna pedagoška dokumentacija

Obavljanje djelatnosti u institucijama bez vođenja obvezne zakonske dokumentacije može dovesti do sankcija. Za funkcioniranje škole važna su dva tipa dokumenata, a to su: interni i eksterni. Interni dokumenti su oni dokumenti koji su nastali u školi, a eksterni su oni koje su prepisale vanjske institucije i osobe koje surađuju sa školom. U eksterne dokumente ubrajamo: zakone, propise tijela vlasti, korespondencije s osobama, školama i drugim ustanovama, izvješća o radu škole i ostale dokumente koji se bave odgojno-obrazovnim pitanjima (*Vrcelj, 2018*).

Obveznom pedagoškom dokumentacijom škole smatra se Matična knjiga učenika (matica učenika), Registar učenika upisanih u matičnu knjigu, Razredna knjiga s imenikom učenika, pregledom rada i dnevnikom rada, Upisnica u osnovnu školu, Prijavnica i Zapisnik o polaganju popravnog ispita, Prijavnica i Zapisnik o polaganju razrednog – predmetnoga (razlikovnoga; dopunskoga) ispita, Spomenica ili Ljetopis škole, Svjedodžbe i druge isprave o ocjenama te Prijepis ocjena (*Jakovac, Petelin, Možgon Kauzlarić, Ingrid, & Bajt Stepić, 2014*).

2.2.1. Razredna knjiga

Službeni dokument u koji se upisuje evidencija podataka o učenicima, učiteljima/nastavnicima i nastavnim predmetima/odgojno-obrazovnim područjima i ostalim aktivnostima u razrednom odjelu/odgojno-obrazovnoj skupini nazivamo

razredna knjiga. U razrednu knjigu smještamo podatke tijekom jedne školske godine (*Sekulić Erić, 2019*).

Sastoji se od imenika učenika, pregleda rada i dnevnika rada. Imenik učenika sastoji se od niza podataka o učeniku kao što su: ime i prezime učenika i njegovih roditelja, datum, mjesto i godinu rođenja te adresu učenika i roditelja. Osim toga, imenik učenika sadrži i redni broj učenika, bilješke o njegovu radu, zadacima, opisuje se učenikovo napredovanje i njegove ocjene po predmetima, mjesecima i sastavnicama ocjenjivanja; sadrži i podatke o izostancima, općem uspjehu učenika, uspjehu na popravnom ispitu i podatke o učenikovu vladanju. Pregled rada sadrži popis nastavnih predmeta s podacima o učitelju pripadajućeg predmeta i podacima o vremenu izvođenja pojedine nastave; popis učenika koji uključuje naknadne upise i ispise te dužnosti učenika i slično; popis lektira, zadaća i programa po mjesecima; pojedinosti o programu profesionalnog informiranja; godišnji plan i program te evidenciju sa sata razrednog odjela. U dnevniku rada možemo pronaći podatke o školi, točnije o njenom nazivu i vrsti, o razrednom odjelu i o tekućoj školskoj godini te potpise ravnatelja i razrednika, to jest zamjenika razrednika. Osim toga, dnevnik rada sadrži i podatke za imenik, pregled rada i dnevnik rada. Pravilnik definira što sve dnevnik rada treba sadržavati. A to su: podatci o nastavnim jedinicama (temama) koji su održani, raspoređeni po tjednima, danima i nastavnim satima; podatci o dežurnim učenicima, izostancima i održanim nastavnim satima u tjednu; podatci o razredniku koji sadržavaju: ime, prezime i potpis; podatci o izvannastavnim aktivnostima, suradnji s roditeljima ili, pak, ekskurzijama i posjetima učenika; podatci o kulturnoj i javnoj djelatnosti dotičnog razrednog odjela; podatci o znanstveno-socijalnoj djelatnosti istog razrednog odjela; bilješke i zapisnike sa sastanaka o razrednom odjelu, pregledu razredne knjige, zbirnom broju učenika u samom razrednom odjelu, broju održanih nastavnih sati i drugim bitnim stvarima koja se tiču uspjeha učenika u razrednom odjelu (*Jakovac et al., 2014*).

Za razredni odjel od 1. do 4. razreda osnovne škole vodi se RAZREDNA KNJIGA A, od 5. do 8. razreda osnovne škole vodi se RAZREDNA KNJIGA B, za kombinirane razredne odjele, odjele s produženim boravkom (od 1. do 4. razreda) ili cjelodnevnom nastavom (od 1. do 8. razreda) vodi se RAZREDNA KNJIGA K, a za skupine sa posebnim programom RAZREDNA KNJIGA O, dok se za razredne odjele u zdravstvenoj ustanovi koristi RAZREDNA KNJIGA Z, itd. Razredne knjige se mogu

voditi u elektroničkom obliku, a ukoliko se i vode u elektroničkom obliku škola nije dužna voditi razredne knjige u pisanom obliku (*Sekulić Erić, 2019*).

2.3. Neobvezna pedagoška dokumentacija

Neobvezna dokumentacija nastaje na temelju procjene nositelja neke aktivnosti, a postoje tek preporuke za koje se smatra da pridonose poboljšanju one djelatnosti na koju se dokumentacija odnosi (*Vrcelj, 2018*).

Neobveznom dokumentacijom možemo smatrati pedagošku dokumentaciju ili evidenciju koja se vodi prema potrebi, a ona se može voditi i u elektroničkom obliku. U neobveznu pedagošku dokumentaciju ubrajamo: preglede rada (Pregled rada tjelesne i zdravstvene kulture u školi, Pregled rada dodatne nastave, Pregled rada dopunske nastave, Pregled rada izvannastavnih aktivnosti, Pregled rada učeničkih aktivnosti u učeničkome domu, Pregled rada pripremne/dopunske nastave za učenike koji ne znaju ili nedostatan znaju hrvatski jezik); dnevnike rada (Dnevnik rada stručnih suradnika u školi sukladno poslovima koje obavljaju, i sl.); očevidnike i knjige evidencije, odnosno dežurstva; dosje učenika; učeničku mapu; obrasce (Obrazac evidencije učenika koji pohađaju nastavu vjeronauka izvan škole, Obrazac evidencije učenika u nastavi materinskoga jezika i kulture, Obrazac pohvalnice i drugih priznanja za posebna postignuća, Obrazac evidencije javnih nastupa) te obavijesti/izvješća i potvrde (Obavijest o ostvarenim rezultatima na kraju prvog polugodišta, Obavijest o sudjelovanju u nastavi u razrednome odjelu zdravstvene ustanove, Obavijest o uspjehu na međunarodnoj maturi, Izvješće o praćenju i provedbi odgojno-obrazovnog rada s prijepisom ocjena po predmetima tijekom boravka u zdravstvenoj ustanovi, i sl.) (*Sekulić Erić, 2019*).

2.4. Razvojni dokumenti

Razvojni dokumenti mogu se definirati kao pisani materijali koji predstavljaju skup cjelovitih i usklađenih ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti u cilju postizanja određenih stanja i/ili održavanja određenih procesa. Pod razvojne dokumente ubrajamo strategije, nacionalne programe i akcijske planove (*Vrcelj, 2018*).

2.5. Dužnosti razrednika obzirom na pedagošku dokumentaciju

Učitelj razrednik dužan je tijekom prvog tjedna u rujnu upisati podatke učenika u imenik, a do 15. rujna, do kada se izrađuje školski kurikulum, mora ispuniti sve rubrike podacima o stručnoj i nestručnoj nastavi, učiteljima za pojedini nastavni predmet, dodatnoj i dopunskoj nastavi, planovima pisanih provjera, planovima zdravstvenog odgoja te kulturne i javne djelatnosti i slično. Isto tako, učitelj razrednik je dužan tijekom godine voditi računa i bilježiti učenikove izostanke, suradnju s roditeljima, uvrštavati zapisnike s roditeljskih sastanaka i sjednica razrednih vijeća. Kao suradnika, koordinatora i pomagača učitelj može i mora smatrati pedagoga koji redovito prati brojčano i opisno ocjenjivanje učenika, a on, ujedno, i daje učiteljima prvog razreda sve podatke koji su potrebni za upis učenika u prvi razred (*Jakovac et al., 2014*).

3.VREDNOVANJE

Kao sastavni dio e-Dnevnika spominje se vrednovanje, a to je, ujedno, jedan od najtežih poslova učitelja.

Vrednovanje se može definirati kao sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencijama, znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti učenika prema radu, ali u skladu s unaprijed prihvaćenim i definiranim metodama i elementima. Vrednovanje, kao takvo, obuhvaća tri pristupa vrednovanju, a to su: vrednovanje za učenje koje služi unaprjeđivanju i planiranju budućeg učenja i poučavanja, vrednovanje kao učenje smatra se onda kada je učenik sam uključen u proces vrednovanja i kada se razvija učenikov autonomni i samoregulirani pristup učenju te vrednovanje naučenog koje služi ocjenjivanju učenikova postignuća. Vrednovanje se sastoji od tri komponente, a to su: praćenje (kada se sustavno uočavaju i bilježe zapažanja o postignutoj razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda), provjeravanje (kada se procjenjuje postignutost razine ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, kompetencija i očekivanja u nastavnom predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine) te ocjenjivanje (samo pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanje učenikova rada) (*Sekulić Erić, 2019*).

Svako ocjenjivanje, koje provodi učitelj, mora biti u skladu s Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi (*Jakovac et al., 2014*).

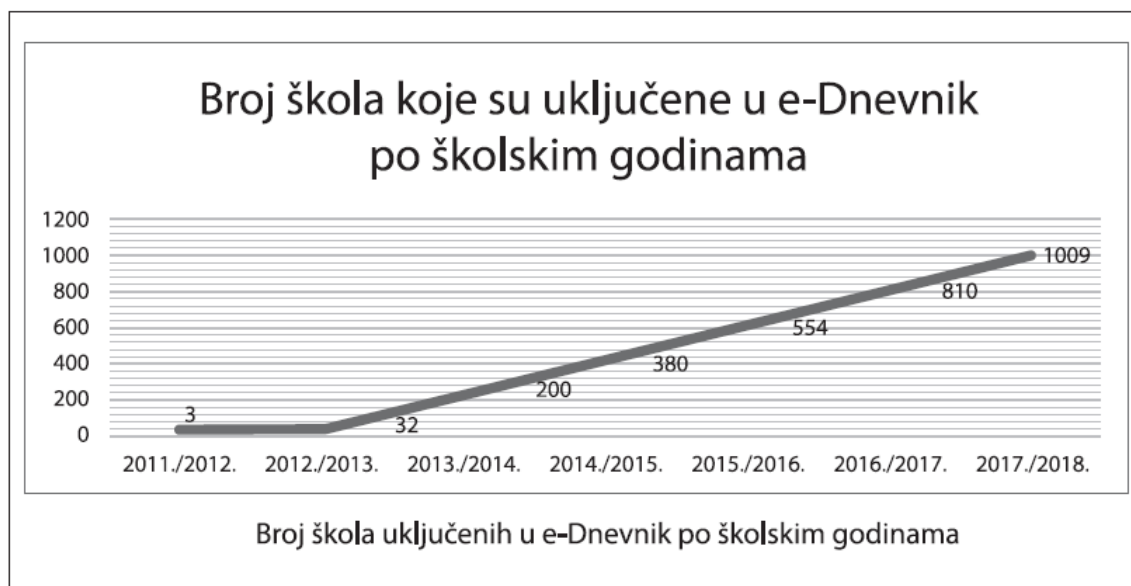
Iako danas vrednovanje većinom vrše učitelji, jedan od temeljnih principa humanističkog obrazovanja jest da je samovrednovanje jedini i najsmisleniji način vrednovanja učenikova rada. Uobičajeno ocjenjivanje, odnosno vrednovanje učenika, humanisti smatraju besmislenim. Oni smatraju da ocjene potiču učenika na izvanjsko priznanje, a ne na učenje koje je samo sebi svrha i da se učenicima učenje predstavi kao zadovoljstvo samo po sebi. Učitelji humanisti protive se i testovima znanja jer smatraju da oni učiteljima ne pružaju mogućnost kvalitetne povratne informacije učeniku (*Zarevski et al., 2000*).

4. E-DNEVNIK

Modernizacijom školstva dolazimo do zamjene dosadašnjih dnevnika rada i imenika učenika koje nazivamo e-Dnevnik. E-Dnevnik je web aplikacija koja služi učenicima, učiteljima i roditeljima, a služi vođenju razredne knjige koja je u elektroničkome obliku. Njoj se može pristupiti putem računala, a u e-Dnevnik se upisuju nastavni sati, izostanci i ocjene. Na ovakav način neovlašten unos ili krađa podataka onemogućeni su isto kao i uništavanje razredne knjige (*Jakovac et al., 2014*). Svi podatci koji se upisuju u e-Dnevnik pohranjeni su na CARNET-ovim poslužiteljima i na odvojenim su lokacijama. Pristup je kontroliran, a sigurnosni aspekti i čuvanje podataka je u djelokrugu poslova CARNET-a. U sustav e-Dnevnik može se ući samo na mrežnom adresnom prostoru Republike Hrvatske, kako bi se višestruko zaštitio pristup unesenim podacima (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

Razredna knjiga sastoji se od 5 cjelina, a to su: imenik, pregled rada, dnevnik rada, zapisnici i izvještaji (*e-Dnevnik upute za nadzor razrednih knjiga, 2019*).

S obzirom na tehnološki napredak koji je svakim danom sve izraženiji, škole se sve više okreću e-Dnevniku kao idealnom rješenju za nastavak prema digitalizaciji i sve većem korištenju IKT-a u nastavi (*Vrkić Dimić & Vidov, 2019*). Prema najnovijem popisu ustanova članica, u sustav je danas uključeno 3099 punopravnih školskih ustanova (*“Popis ustanova članica,” 2019*).

*Grafički prikaz br. 1.: Broj škola uključenih u sustav po školskim godinama (Vrkić
Dimić & Vidov, 2019)*

4.1. Cilj e-Dnevnika

CARNET kao cilj usluge e-Dnevnik je omogućiti vođenje pedagoške dokumentacije u elektroničkom obliku, odnosno omogućiti učiteljima/razrednicima/nastavnicima/ravnatelju izradu i unos podataka (kao što su ocjene i izostanci) na brz i jednostavan, ali pouzdan način. Isto tako, cilj e-Dnevnika je osigurati povezanost sustava e-Dnevnik s drugim sustavima, kako bi se ostvarili poslovni procesi i kako bi podatci pedagoške dokumentacije bili dostupni (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

4.2. Sustav e-Dnevnik

Aplikacija i cijeli sustav je u skladu s Općom uredbom o zaštiti osobnih podataka (*Uredba (EU) 2016/679*) te prikuplja osobne podatke učenika osnovnih i srednjih škola (ime, prezime, OIB, kućna adresa, podatci o ocjenama u školi, izostancima i pedagoškim mjerama) zajedno s podacima o njihovim roditeljima (ime i prezime, OIB, kućna adresa i adresa elektroničke pošte). Prikuplja i podatke o djelatnicima osnovnih i srednjih škola (ime i prezime, OIB, kućna adresa i adresa elektroničke pošte). Svi prikupljeni podatci koriste se u svrhu vođenja razredne knjige u elektroničkom obliku. Podatci se trajno pohranjuju u sustavu iz arhivskih, povijesnih

i zakonskih razloga. Svaki korisnik sustava u svakom trenutku ima pravo pristupa i uvida u podatke, pravo na informiranost o obradi osobnih podataka, pravo na prenosivost podataka, pravo na brisanje (ako dođe do prestanka svrhe obrade, povlačenja privole ili podnošenja prigovora), pravo na ispravak i promjenu osobnih podataka (ako su podatci netočni ili nepotpuni), pravo na povlačenje privole i podnošenje prigovora (*Obavijest o privatnosti, 2019*).

Sustav se sastoji od dva glavna dijela – web aplikacija za učenike i roditelje te web aplikacija za škole. Kako bi se škole uključile u sustav, potrebno je ispuniti „Zahtjev za uključenje u e-Dnevnik sustav” i zadovoljiti nekoliko preduvjeta (kablirana lokalna mreža izgrađena prema pravilima struke, računala s pristupom internetu, token za svakog djelatnika koji će koristiti aplikaciju, stručna osoba/informatičar, i sl.). Za potporu i uključivanje škola u sustav odgovorni su CARNET-ovi Centri potpore koji razvijaju uslugu i nadograđuju sustav (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

Kako bi se onemogućio neovlašteni unos podataka, postoji niz koraka u prijavi na sami sustav i korisniku je potrebno nekoliko podataka za ulaz u sam sustav. Dakle, potrebno je imati korisničko ime iz sustava *AAI@EduHr*, tajni broj korisnika (*PIN*) te jednokratna lozinka koja se dobiva tokenom. Token se može koristiti na dva načina. Prvi način je fizički token koji stvara jednokratne lozinke i registriran je u sustav ili na način da se instalira aplikacija „CARNET m-Token” na pametnom telefonu (korisnik se mora odlučiti za jedan od načina korištenja). Za nabavu tokena zadužena je škola koja pristupa sustavu (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

Svaki pristup sustavu bilježi se imenom i prezimenom osobe koja je pristupila, vremenom u kojem se pristupilo i IP adresom sa kojim je pristupljeno, svaka bilješka koja je napravljena za vrijeme prijave također ostaje zabilježena u sustavu (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

Sustav može biti i na nekom drugom jeziku ukoliko ga koristi sudionik škole koje nastavu održavaju na jeziku nacionalnih manjina ili škole koje izvode IB programe (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Aplikacija pruža mogućnost izrade raznih izvještaja. Oni nastavnom i drugom stručnom pedagoškom osoblju omogućuju uvid u nastavne aktivnosti, izostanke i

ocjene te praćenje ostvarivanja planova. Škola tako u e-Dnevniku može pristupiti sljedećim izvješćima nastavnika:

- Popis pisanih zadaća za sve razrede
- Popis učenika
- Srednje ocjene po razredima i predmetima
- Izostanci po razredima i tipu izostanaka
- Usporedni izvještaji za kraj godine.

Izvješća koja nastavnici mogu vidjeti su:

- Raspored održanih radnih sati
- Zaduženja nastavnika
- Realizacija sata
- Zamjene nastavnika.

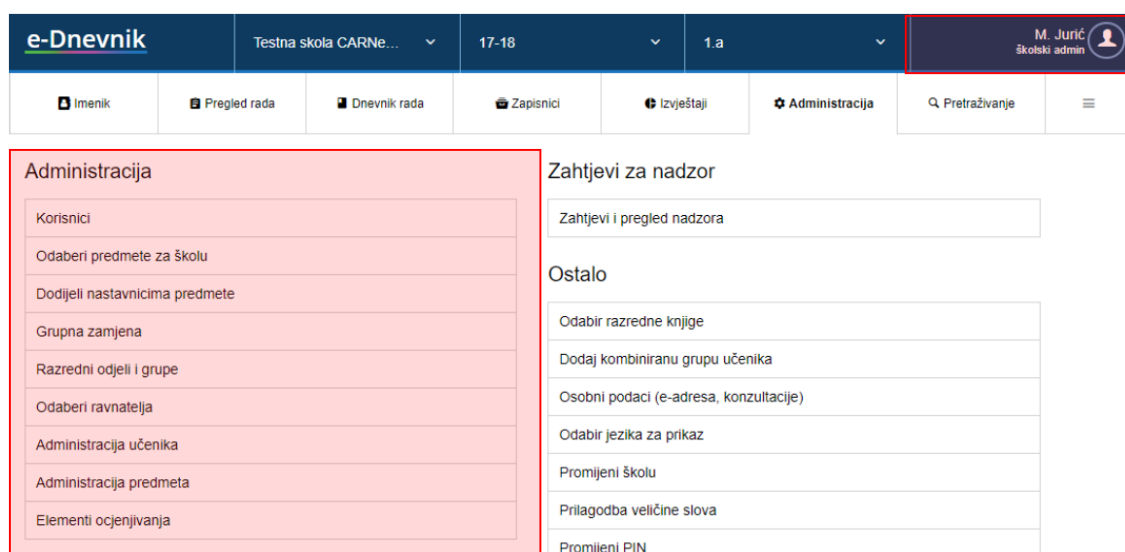
Ona izvješća koja su dopuštena na razini razrednog odjela su:

- Sve ocjene iz predmeta
- Povijest izmjena ocjena
- Popis predmeta i nastavnika
- Statistika izostanaka svih učenika po tipu izostanka
- Izostanci po predmetu
- Podatci o uspjehu i vladanju
- Podatci o broju održanih sati i nedovoljnih ocjena
- Ostali podatci (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

4.3. E-Dnevnik administrator

Osoba koja je zadužena za administraciju e-Dnevnik sustava u školi, u kojoj je i sam djelatnik, jest administrator. Jedna škola imenuje jednog administratora koji je zadužen za uspješno funkcioniranje aplikacije u školi. Ukoliko zbog organizacijskih razloga škola ima potrebu za većim brojem administratora tada administrator može dati ovlasti kolegama, ali CARNET ih mora uvrstiti na distribucijsku listu e-Dnevnik administratora (*Obrazac za imenovanje e-Dnevnik administratora, n.d.*). Administrator je osoba koja organizira sustav na nivou škole, dijeli tokene i ispravlja

pogrešne unose. On/ona također i komunicira s CARNET-om u slučaju da škola ima neke posebne zahtjeve ili ako dođe do nekog problema (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*). Pa tako administrator uređuje podatke na razini škole, a on prema dogovoru može biti i razrednik. Tada razrednik uređuje podatke na razini razreda u skladu s podacima na razini škole. Administrator mora, prije nego učitelji počnu unositi podatke u e-Dnevnik, dodati korisnike, odnosno učitelje, odabrati predmete za školu i dodijeliti iste učiteljima te na kraju kreirati razrede. Sve unesene podatke moguće je uređivati i brisati naknadno (*e-Dnevnik upute za administratore, 2019*).

Slika 1: Početno sučelje administracije škole.

Administrator je, također, zadužen i za brisanje neispravnih unosa (radnih sati, izostanaka, ocjena, i sl.), ali samo za tekuću i prošlu školsku godinu, i umjesto razrednika može uređivati razrede. Ukoliko dođe do promjene u sastavu nastavnika/učitelja, administrator lako može ažurirati postojeće podatke ili dodavati nove (podatke). Novi nastavnici mogu se povući i iz e-Matice (*e-Dnevnik upute za administratore, 2019*).

Administrator je zadužen i za unošenje, dodjeljivanje i brisanje tokena. Za svaki problem koji učitelji imaju s tokenom obraćaju se administratoru škole. Njegova je zadaća i unošenje podataka o stručnim i nestručnim zamjenama, kreiranje kombiniranih grupa učenika u svrhu evidentiranja polazaka na neke izborne predmete zajedno s učiteljem voditeljem izborne aktivnosti. Kao jedan od poslova administratora navodi se i odobrenje „zahtjeva za nadzor“ koje šalju djelatnici

Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih ili Inspekcije Ministarstva znanosti i obrazovanja. Nakon što se obavi nadzor i unesu bilješke, administrator ih može pregledati zajedno sa svim podacima o nadzoru (vrijeme trajanja, podatci o ustanovi koja je obavila nadzor, datum pregleda i unesene napomene) (*e-Dnevnik upute za administratore, 2019*).

Novi korisnik

Ime: *

Prezime: *

Vrsta: ▼

Datum rođenja (gggg-mm-dd): *

Korisnička oznaka (@skole.hr): *

e-adresa: *

Spol: ▼

OIB: *

Zvanje/zanimanje: *

Stručna sprema: ▼ *

Spremi

Slika 2: Dodavanje novog korisnika u sustav

4.4. Korisnici sustava e-Dnevnik

Korisnici sustava su svi oni koji pristupaju sustavu na bilo koji način, a oni mogu biti razvrstani u kategorijama: ustanove (škola, agencija, ministarstvo i dr. pravne osobe), krajnji korisnici s tokenom te krajnji korisnici (fizičke osobe) (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*). Jedan korisnik istovremeno može obavljati više aktivnosti pa tako, ujedno, može biti administrator, razrednik i nastavnik nekog predmeta ili, pak, administrator, stručni suradnik i nastavnik nekog predmeta i slično (*e-Dnevnik upute za administratore, 2019*).

Pristup e-Dnevniku imaju ravnatelji škola i djelatnici pedagoških službi, dok predmetni učitelji imaju pristup samo podacima o svojem predmetu, a razrednici

imaju pristup podacima o učenicima razreda čiji su razrednici (*“CARNET- e-Dnevnik za nastavnike,” 2020*). Pristup, također, imaju i prosvjetna inspekcija, djelatnici Ministarstva znanosti i obrazovanja, pojedini djelatnici Agencije za odgoj i obrazovanje, pri čemu savjetnici i prosvjetni inspektori mogu unijeti bilješke o nadzoru koje su kasnije vidljive odgovornim osobama u školama (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*). Ravnatelji u e-Dnevniku mogu vidjeti sve podatke koji se tiču škole i upisivati bilješke o pregledu razredne knjige, isto tako mogu i zaključiti razrednu knjigu. Stručni suradnici, kao stručno osoblje škole (pedagozi, psiholozi, edukacijski-rehabilitatori), mogu kao i ravnatelji gledati sve podatke na razini škole. Dok, s druge strane, nastavnici mogu vidjeti samo razredne knjige razreda u kojima predaju. Oni mogu unositi elemente vrednovanja za predmet koji predaju, svoje radne sate, izostanke, ocjene, radne sate i preglede pisanih i usmenih ispita samo za predmet koji predaju (*e-Dnevnik upute za administratore, 2019*).

Isto tako, u aplikaciji postoji i dio sučelja namijenjen za evidenciju nastave za školu u bolnici koja služi organizaciji škole u bolnici. Učenike koji ne pohađaju nastavu u školi, nego u bolnici, potrebno je evidentirati u sustav namijenjenom za nastavu u bolnici. U tom sustavu moguće je unositi i ocjene (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

CARNET, kao davatelj usluge e-Dnevnik, donosi odluku u kojoj navodi prava i obveze korisnika sustave e-Dnevnik koji u tom obliku služi vođenju razredne knjige u elektroničkom obliku. (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

4.4.1. E-Dnevnik za učenike i roditelje

Roditeljima je svakodnevno omogućen uvid u ocjene njihova djeteta, kao i u izostanke. U slučaju da dijete izostane, sljedećeg dana roditelj prima e-mail o izostanku i upute da se javi razredniku u vrijeme informacija. Postoji i aplikacija namijenjena učenicima kako bi mogli vidjeti svoje ocjene, bilješke, izostanke, popis lektira i predanih zadaća i slično. (*CARNET - Letak za roditelje, 2020*). CARNET, također, na taj način pruža učenicima i roditeljima i pregled napomena, rasporeda pisanih zadaća i drugih bilješki koje su učitelji upisali (*Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik, 2019*).

E-Dnevnik za roditelje je posebna aplikacija namijenjena roditeljima učenika škola koje su u sustavu e-Dnevnik. Ona omogućuje roditeljima pristup podacima o ocjenama, izostancima, ispitima, bilješkama i osobnim podacima njihova djeteta. Iz pedagoških razloga ti podatci se u sustavu za roditelje prikazuju s vremenskim odmakom od 48 sati (*e- Dnevnik upute za učenike i roditelje, 2019*). Ukoliko roditelj želi primati obavijesti o izostancima vlastitog djeteta potrebno je ispuniti *Suglasnost o primanju obavijesti o izostanku djeteta* i na taj način roditelji elektroničkom poštom primaju obavijesti o eventualnom izostanku učenika (*CARNET - Letak za roditelje, 2020*).

E-Dnevnik za učenike može se definirati kao mrežna aplikacija koja omogućuje učenicima pregled ocjena, izostanaka i bilježaka koje su nastavnici upisali u e-Dnevnik. Kako je aplikacija prilagođena i mobitelima, učenicima je dostupna i pregledna u svakom trenutku. Ukoliko škola ima *eduroam* mrežu, tada se učenici njome mogu koristiti za pristup e-Dnevniku sa svojih mobilnih uređaja. S druge strane, e-Dnevnik za roditelje mrežna je aplikacija kojoj pristupaju roditelju učenika onih škola koje u tekućoj godini koriste e-Dnevnik. Roditelji putem aplikacije mogu vidjeti ocjene, izostanke, bilješke, osobne podatke, raspored planiranih pisanih zadaća i ostale podatke o njihovu djetetu unesene od strane predmetnih nastavnika i razrednika. Roditelji ili skrbnici se u sustav prijavljuju putem sustava e-Građani i u tom slučaju razrednik mora unijeti ispravne dodatne podatke o roditeljima (OIB, trebaju odobriti pristup roditeljima e-Dnevniku za roditelje, osobni podatci roditelja ili skrbnika) kako bi roditelji/skrbnici mogli pristupiti e-Dnevniku za roditelje (*CARNET - Letak za roditelje, 2020*).

U aplikaciju e-Dnevnik za roditelje i učenike se može ući na način da se koristi oznaka iz HUSO sustava (ime.prezime@skole.hr), a u polje za lozinku upisuje se PIN. Za prvo korištenje usluge PIN je 1234, a kasnije ga je nužno promijeniti. Krajnji korak koji je potrebno napraviti je upisati lozinku s fizičkog tokena ili mToken mobilne aplikacije (*Jakovac et al., 2014*). Učenici se u aplikaciju prijavljuju AAI@EduHr korisničkim računom koje dobivaju od administratora imenika svojih škola (*“CARNET - e-Dnevnik za učenike i roditelje”, 2020*).

Pri samoj prijavi u sustav, učenicima se prikazuju podatci o školi i razredu koji pohađaju, o razredniku i trenutnoj školskoj godini. U sustavu učenici mogu pregledati

svoje ocjene, s podacima o ocjenama, bilješke za pojedini predmet, predmete uz koje je navedeno ime i prezime dodijeljenog nastavnika, popis lektire, raspored pisanih zadaća zajedno s podacima o istoj i slično. Učenik može pregledati i podatke o nadolazećim i prošlim ispitima, o izostancima (neopravdanim i opravdanim). Isto tako, dostupan je i pregled osobnih podataka o učenicima i kontakt roditelja te bilješke razrednika (*e- Dnevnik upute za učenike i roditelje, 2019*).

Ukoliko se učenik ne može prijaviti na aplikaciju e-Dnevnik za učenike, postoje dvije mogućnosti. Prva mogućnost je da učenikova škola nije uključena u sustav e-Dnevnika, a druga mogućnost je da je unio neispravne korisničke podatke dobivene u školi ili neispravan OIB. Na sučelju za učenike bilo kakvi uneseni podatci vide se odmah nakon unosa, a na sučelju za roditelje ocjene se prikazuju s vremenskim odmakom od 48 sati. Učenici mogu vidjeti datum i vrijeme unosa ocjene u e-Dnevnik odabirom predmeta, na bilješkama uz ocjene. Tamo se nalazi ikona sata preko koje treba prijeći, kako bi se vidjelo vrijeme unosa ocjene (ukoliko se učenik koristi aplikacijom na mobitelu, tada treba dulje držati ikonu sata) (*“CARNET - e-Dnevnik za učenike i roditelje”, 2020*).

4.4.2. E-Dnevnik za škole – učitelji kao korisnici

Učitelji se u sustav e-Dnevnik prijavljuju putem AAI@Edu.hr identiteta koji dobivaju od administratora web aplikacije škole, četveroznamenkastog PIN-a (koji se na početku dobije, ali ga korisnik kasnije može izmijeniti u postavkama) te šestoznamenkaste jednokratne lozinke s tokena koji generira lozinku prilikom svake prijave. Ukoliko korisnik koristi mToken, tada nije potrebno upisivati PIN, već samo jednokratnu lozinku. Korisnik se automatski odjavljuje nakon 45 minuta mirovanja (vrijeme trajanja školskog sata), što je uvedeno iz sigurnosnih razloga. Ukoliko dođe do bilo kakvih poteškoća, učitelj to prijavljuje školskom administratoru. S obzirom na to da neki nastavnici rade u više škola, oni prilikom ulaska u web aplikaciju moraju odabrati školu za koju žele vidjeti/unositi podatke (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Učitelj kao voditelj neke kombinirane grupe učenika, u svrhu održavanja nekog izbornog i/ili fakultativnog predmeta, može samostalno stvoriti kombiniranu grupu

učenika u sustavu dogovorno s administratorom. Unutar te grupe definira se broj sati u radnom danu (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Jedan od zadataka učitelja/nastavnika je odabir i unos elemenata vrednovanja za svaki predmet koji predaje u e-Dnevnik. Nakon što učitelj odabere razrednu knjigu i otvori imenik učenika u određenom razredu, može odabrati nekog učenika čiju stranicu želi otvoriti ili, pak, može odabrati tipku „Slučajan odabir“ koja je pogodna pri odabiru kandidata za usmeno ispitivanje. Učenik može učitati i svoju sliku pa se umjesto predodređene ikone prikazuje učenikova slika. Otvaranjem učenikove stranice može se vidjeti pregled ocjena i bilježaka iz nekog predmeta (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Učenici u 1.a razredu ↻ Slučajan odabir

1. Valentina Bilić
Osnovna škola - redovni program

2. Karlo Leko
Osnovna škola - redovni program

3. Ivan Marjanović
Osnovna škola - redovni program

Slika 3: Primjer pregleda učenika unutar imenika

1. Ana Anić
Osnovna škola - redovni program

← → ↻ Slučajni odabir

Hrvatski jezik	IX	X	XI	XII	I	II	III
hrvatski jezik i komunikacija							
književnost i stvaralaštvo							
kultura i mediji							
ZAKLJUČENO							

Bilješka	Ocjena	Datum

Slika 4: Primjer pregleda bilježaka o učeniku

Unos ocjena ili bilježaka učitelji vrše za tekući ili prethodni mjesec, a ocjena koja nije iz usmene ili pisane provjere mora biti tako i naglašena. Uz svaku ocjenu potrebno je upisati i datum ocjene. Može se unijeti i bilješka koja može i ne mora biti

vezana uz unesenu ocjenu. Ako učitelj krivo upiše ocjenu ili bilješku, može je obrisati unutar 45 minuta, a ako ne stigne, potrebno je kontaktirati administratora. Za ispravljanje bilježaka nema određenog vremenskog ograničenja. Moguće je upisati bilješku ili ocjenu grupno, ali samo u kombiniranim grupama. U tom slučaju moguće je određenu bilješku personalizirati (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Zaključne ocjene, također, upisuju učitelji i one se mogu unositi samo za tekuću i prethodnu školsku godinu. U slučaju da je zaključna ocjena negativna, učitelj treba upisati podatke (datum, ocjena i bilješka) za dopunski rad. U slučaju da učenik treba ići na popravni ispit (ako ne zadovolji minimalne uvijete dopunskog rada), treba unijeti i podatke za popravni ispit. Isto tako, učitelj treba unijeti i podatke o razrednom ili predmetnom ispitu, ako se radi o učeniku koji je iz nekog razloga neocijenjen iz nekog ili nekoliko predmeta (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Ukoliko u razredu postoje učenici koji nastavu pohađaju prema prilagođenom programu, učitelj tada unosi podatke o prilagodbi sadržaja (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Svaki nadolazeći tjedan ili dan nastave potrebno je posebno kreirati i oblikovati prema rasporedu sati. Dežurni učenici se tada automatski generiraju, ali učitelj ih može zamijeniti. Kako se kreira tjedan/dan nastave, tako se kreira i školski sat – odabirom dana u tjednu i sata u radnom danu učitelj unosi podatke o satu (predmet, nastavnu jedinicu). Tjedni raspored sati može uređivati razrednik, a ostalim nastavnicima omogućen je uvid u raspored (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*).

Nastavnik je dužan u e-Dnevnik unijeti i popis pisanih zadaća, povremenih pisanih zadaća, popis književnih djela za cjelovito čitanje, podatke o roditeljskim sastancima, podatke o praktičnoj i radioničkoj praksi (samo u srednjim strukovnim školama), u glazbenim školama također se unose podatci o praktičnoj nastavi i pojedinačnoj nastavi (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*)...

4.4.3. E-Dnevnik za škole – razrednici i stručno osoblje kao korisnici

Razrednici u sustavu e-Dnevnik vide razrednu knjigu svog razreda i razredne knjige razreda kojima predaju neki predmet. Ukoliko se ukaže potreba za zamjenikom

razrednika, zamjenik ima jednake ovlasti u sustavu kao i razrednik (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Razrednik na početku kreira razred na način da povlači učenike iz e-Matice. S obzirom na to da su ti podatci nepotpuni, razrednik ih upotpunjuje i uređuje unutar sustava. Unosi osobne podatke (podatci koji se ne nalaze u e-Matici su razred, program, matični broj, status, prebivalište i imena roditelja, uz to dodaju se i podatci o izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima), fotografiju (fotografija se tada prikazuje na svim dijelovima sustava gdje se učenik pojavljuje), pedagoške mjere (ukor, opomena, pohvala...), adresu elektroničke pošte, vladanje (uzorno, dobro ili loše) i opći uspjeh (generira se na temelju zaključnih ocjena). Ako postoji učenik s teškoćama kojemu je potrebna prilagodba sadržaja za neki predmet, razrednik u sustavu treba odrediti učenika i predmet za koji je predodređena prilagodba sadržaja (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Dodavanje i uređivanje predmeta u razredu može biti generalno, odnosno jedan predmet, zajedno s nastavnikom za taj predmet, razrednik može dodijeliti cijelom razredu, pojedinim učenicima ili jednom učeniku. Razrednik u sustav upisuje i godišnji plan o radu razrednika u razrednom odjelu. No, to nije obvezno unositi. Tjedni raspored sati razrednik može uređivati (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Unos podataka omogućen je i stručnim suradnicima u dijelu sučelja u obliku dnevnika rada stručnih suradnika. Stručno osoblje škole može dobiti obavijesti, tzv. alarme ili oznake upozorenja za učenike koji imaju više od tri negativne ocjene u posljednjih mjesec dana (žuti trokut s uskličnikom) i za učenike za koje postoje neažurirani izostanci (mali crveni sat). Izostanke može opravdati jedino razrednik (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Ako u razredu postoji učenik koji je promijenio školu ili u istoj školi promijenio razred, njegove ocjene se mogu pogledati samo u slučaju ako prethodna škola koristi sustav e-Dnevnik (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Nakon provedbe programa profesionalnog informiranja i usmjeravanja učenika, razrednici upisuju bilješke o individualnim i skupnim razgovorima, o upućivanju učenika na postupak savjetovanja u službi profesionalne orijentacije,

predavanjima, anketiranjima i testiranjima. Takve spremljene bilješke u sustavu su poredane kronološki (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Podatke o stručnim posjetima, školskim izletima i ekskurzijama, također unose razrednici. To uključuje sve stručne posjete, izlete i ekskurzije koje su organizirane u obliku odlaska izvan škole i u svezi su sa sadržajima pojedinih nastavnih predmeta i odgojno-obrazovnim aktivnostima razrednog odjela. Podatci koji se unose su: tip, datum polaska i dolaska, mjesto, broj učenika, voditelj i napomena (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Roditeljski sastanci i individualni razgovori s roditeljima se evidentiraju podacima o datumu i nazočnosti roditelja na istima. U e-Dnevnik se unosi i suradnja s roditeljima i ostalim odgojnim činiteljima (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

U sustavu za osnovne škole postoji mogućnost da razrednik unese, odnosno, vodi evidenciju prehrane učenika na mjesečnoj razini, podatke o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti učenika te kulturnoj i društvenoj djelatnosti u školi (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Svi statistički podatci koje razrednici mogu vidjeti u sustavu, strukturirani su u obliku izvještaja:

- Realizacija sati za glazbene škole
- Popis pisanih zadaća za sve razrede
- Popis učenika
- Popis učenika s prilagodbom sadržaja
- Raspored održanih sati
- Srednje ocjene po razredima i predmetima
- Izostanci po razredima i tipu izostanaka
- Izostanci učenika pojedinačne nastave
- Prikaz dnevnika rada za učenike pojedinačne nastave
- Usporedni izvještaji za kraj godine
- Zaduženja nastavnika
- Realizacija sati
- Zamjene nastavnika
- Izvještaji o korištenosti IKT opreme iz pilot projekta e-Škole

- Podatci o suradnicima u nastavi
- Ispis svih učenika s ocjenama
- Skraćeni ispis svih učenika s ocjenama
- Ocjene po predmetima
- Vladanje i pedagoške mjere
- Statistika izostanaka svih učenika
- Statistika izostanaka svih učenika po tipu izostanka
- Izostanci po predmetu
- Radni sati po predmetu
- Podatci o broju održanih nastavnih sati i nedovoljnih ocjena – samo za srednje škole
- Podatci o uspjehu i vladanju
- Ostali podatci (ukupni podatci o pedagoškim mjerama, izostancima, radnim danima i stručnim posjetima i ekskurzijama) – samo za srednje škole

Na kraju godine podatci o razredu prebacuju se u e-Maticu (radi razrednik ili administrator), a na kraju školske godine potrebno je zaključati razrednu knjigu. Razrednu knjigu zaključava razrednik ili ravnatelj kako bi se onemogućili dodatni unos, izmjene i zloupotreba (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

4.5. Nadzor razrednih knjiga

Nadzor elektroničkih razrednih knjiga obavljaju djelatnici Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih ili Inspekcije Ministarstva znanosti i obrazovanja (*Priručnik - Korištenje e-Dnevnika, 2017*).

Osobe koje obavljaju nadzor (u daljnjem tekstu: nadzornici) pri prijavi u sustav unose korisničko ime ustanove za koju obavljaju nadzor, zatim PIN te jednokratnu lozinku koju generira token ili mToken. Prije nadzora, nadzornik je dužan poslati zahtjev za nadzor razredne knjige u onu školu nad čijim dnevnikom vrši nadzor. U zahtjev je nužno unijeti podatke o datumu početka i datumu završetka nadzora uz napomenu. Tek nakon odobrenja administratora ili ravnatelja dotične škole, nadzornik može izvršiti nadzor. Na aplikaciji nadzornik može pregledati sve nadzore koji su izvršeni i odabrati školu za koju će vršiti nadzor. Škole se mogu pretraživati prema

nazivu ili prema jedinstvenoj šifri škole. Nakon odabira škole, nadzornici odabiru i razred ili razrede čiju razrednu knjigu žele pregledati (*e-Dnevnik upute za nadzor razrednih knjiga, 2019*).

Nadzornici mogu vidjeti imenik, pregled rada, dnevnik rada, zapisnike i izvještaje za svaki radni dan, podatke o održanim i neodržanim satima, izostancima i dežurnim učenicima. Isto tako, nadzornici imaju uvid u svaki radni dan. Nadzornici za pregledano unose napomene (*e-Dnevnik upute za nadzor razrednih knjiga, 2019*) koje kasnije mogu vidjeti administratori i autori pregledanih bilježaka (*e-Dnevnik upute za nastavnike, 2019*). Bilješke ravnatelja ili stručnih suradnika o pregledu razredne knjige razrednicima su vidljive i prikazane su u tablici (*e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje, 2019*).

Unutar imenika nadzornici imaju uvid u osobne podatke učenika i izostanke, što uključuje i pregled ocjena i bilježaka po predmetima i mjesecima. Unutar pregleda rada imaju uvid u podatke o svakoj cjelini koju su nastavnici unijeli (*e-Dnevnik upute za nadzor razrednih knjiga, 2019*).

5. METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

5.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je uvidjeti percepciju, odnosno sličnosti i razlike u razmišljanjima i stavovima učiteljica i učitelja razredne nastave. Ovim istraživanjem želio se saznati opći stav učiteljica i učitelja o trenutnom načinu vođenja razredne knjige u obliku e-Dnevnika. Ispitano je koliko su učitelji zadovoljni načinom rada e-Dnevnika, jesu li im se više sviđali klasični dnevnicima u tiskanom obliku ili ovi kojima se trenutno koriste, nailaze li, pri korištenju e-Dnevnika, na neke poteškoće te koje su prednosti, a koji nedostaci korištenja istog.

5.2. Problemi istraživanja

U skladu s ciljevima postavljeni su sljedeći problemi istraživanja vezani uz vođenje razredne knjige u obliku e-Dnevnika:

1. Zašto je važno da škole vode razrednu knjigu u obliku e-Dnevnika?
2. Kako su učitelji osnovnih škola pripremljeni za e-Dnevnik?
3. Jesu li škole dovoljno opremljene za rad na e-Dnevnici?
4. Jesu li učitelji zadovoljni načinom rada sustava e-Dnevnik?
5. Kakva je suradnja učitelja s učenicima i roditeljima uvođenjem e-Dnevnika?

5.3. Sudionici istraživanja

Istraživanje je provedeno u dvije područne škole u Koprivničko-križevačkoj županiji. Uzorak čine dva sudionika ženskog roda i jedan sudionik muškog roda. Na početku intervjua od sudionika su traženi osobni podatci koji se odnose na dob, spol, mjesto rada (područna ili osnovna škola), godine iskustva u učiteljskoj profesiji te godine iskustva rada s e-Dnevnici. Uvjet za odabir sudionika bio je taj da su učitelji osnovne škole do sada u praksi radili s tiskanim dnevnicima i e-Dnevnici. Učiteljica 1 ima 48 godina, dvadeset i pet godina radnog iskustva i radi u područnoj školi. Učiteljica 2 ima 40 godina, 16 godina radnog iskustva u školi, od toga 5 godina radi u razrednoj nastavi i trenutno radi u područnoj školi. Učitelj 3 ima 59 godina, 37 godina

radnog iskustva u razrednoj nastavi. Svo troje sudionika koristi e-Dnevnik nepune tri godine.

5.4. Postupak istraživanja

5.4.1. Prikupljanje podataka

„Intervju je kvalitativna metoda prikupljanja podataka u kojoj se informacije, odnosno znanje i podatci stječu tijekom samog razgovora između ispitivača i sudionika istraživanja. Intervjuiranje se smatra najljudskijim i najdostojnijim načinom prikupljanja podataka.“ (Kozić, 2016).

Prema stupnju opuzivosti intervjui se dijele na vezane i slobodne. Vezani intervju sastoji se od liste precizno odabranih pitanja zatvorenog tipa s ponuđenim odgovorima. U slobodnom intervjuu postoji samo skica kojom se ispitivač vodi. Pri tome ispitivač treba dobro poznavati temu razgovora i tijekom samog intervjuja postavljaju se pitanja u prigodnom trenutku. Lakše je voditi vezani intervju, a za slobodni je potrebno stvoriti ugodno ozračje kako bi se sudionik potpuno opustio i bio spreman odgovarati na pitanja iskreno. Važno je da se u slobodnom intervjuu ne izgubi „nit“ i da razgovor ne ode u drugom smjeru, već da se prikupe podatci koji su potrebni za istraživanje. Mužić navodi još jednu podjelu intervjuja, a to su individualni i skupni intervjui. Oni se razlikuju prema broju sudionika razgovora (Mužić, 1999). Postoji još jedna podjela intervjuja - prema strukturi intervjui se dijele na: strukturirane, polustrukturirane i nestrukturirane. Oni se razlikuju prema vrsti pitanja, strukturi razgovora i fleksibilnosti prilikom samog intervjuiranja (Stanić, 2015).

S obzirom na cilj, potrebe i obilježja ovog istraživanja u ovom je diplomskom radu korišten polustrukturirani intervju jer on omogućuje da se tijekom samog razgovora sa sudionikom stvaraju nova pitanja, a sudionici tada izlažu svoje stavove i mišljenja. Sudionici odgovaraju vlastitim riječima, odgovori tako nisu ponuđeni, uzimajući u obzir svoja znanja i iskustva (Stanić, 2015).

Intervju je sadržavao pitanja o osobnim podacima sudionika, ali i trinaest pitanja otvorenog tipa. Pitanja:

1. Koliko dugo koristite e-Dnevnik?
2. Navedite prednosti i nedostatke dnevnika u tiskanom/papirnatom obliku.

3. Koja je bila Vaša prva asocijacija u pripremnoj fazi uvođenja e-Dnevnika?
4. Mislite li da ste kod uvođenja e-Dnevnika bili dovoljno educirani i informatički pismeni kako biste ga mogli ispravno koristiti?
5. Smatrate li da Vaša škola ima dobre tehničke uvjete za korištenje e-Dnevnika?
6. Nailazite li na neke poteškoće pri korištenju e-Dnevnika? Ako da, kako ih otklanjate?
7. Mislite li da roditelji uvidom u e-Dnevnik vide previše ili premalo podataka? Obrazložite, molim!
8. Je li se promijenio odnos Vas i roditelja od uvođenja e-dnevnika? (U smislu individualnih razgovora.) Ako da, na koji način?
9. Je li se promijenio način odnosa prema radu ili ponašanje učenika u školi uvođenjem e-Dnevnika? Ako da, kako?
10. Smatrate li da uvođenjem e-Dnevnika učenici uče više, manje ili jednako kao i prije?
11. Navedite stvari koje smatrate prednostima e-Dnevnika.
12. Navedite stvari koje smatrate nedostacima e-Dnevnika.
13. Kada biste mogli birati, biste li izabrali e-Dnevnik ili tiskani dnevnik? Zašto?

Nakon sastavljanja pitanja odabrani su sudionici. Prije samog intervjuiranja sudionici su upućeni u svrhu istraživanja. Svakom sudioniku zajamčena je anonimnost. Intervjui su vođeni individualno u prostorijama jedne područne škole i jedne osnovne škole u Koprivničko-križevačkoj županiji. Trajanje intervjua bilo je u rasponu od osam do četrnaest minuta. Uz dopuštenje sudionika intervjui su snimani, a snimke su naknadno korištene u obradi i analizi podataka, uz minimalno pravopisno i gramatičko uređenje.

5.4.2. Analiza podataka

Nakon prikupljanja slijedi analiza podataka. Podatci prikupljeni metodom intervjua obrađeni su kvalitativnom analizom koja obuhvaća nekoliko faza:

1. određivanje teme istraživanja,
2. izrada nacrtu istraživanja,
3. intervjuiranje,

4. prijepis,
5. analiza,
6. provjeravanje i
7. izvješćivanje (*Cohen, Manion, & Morrison, 2007*).

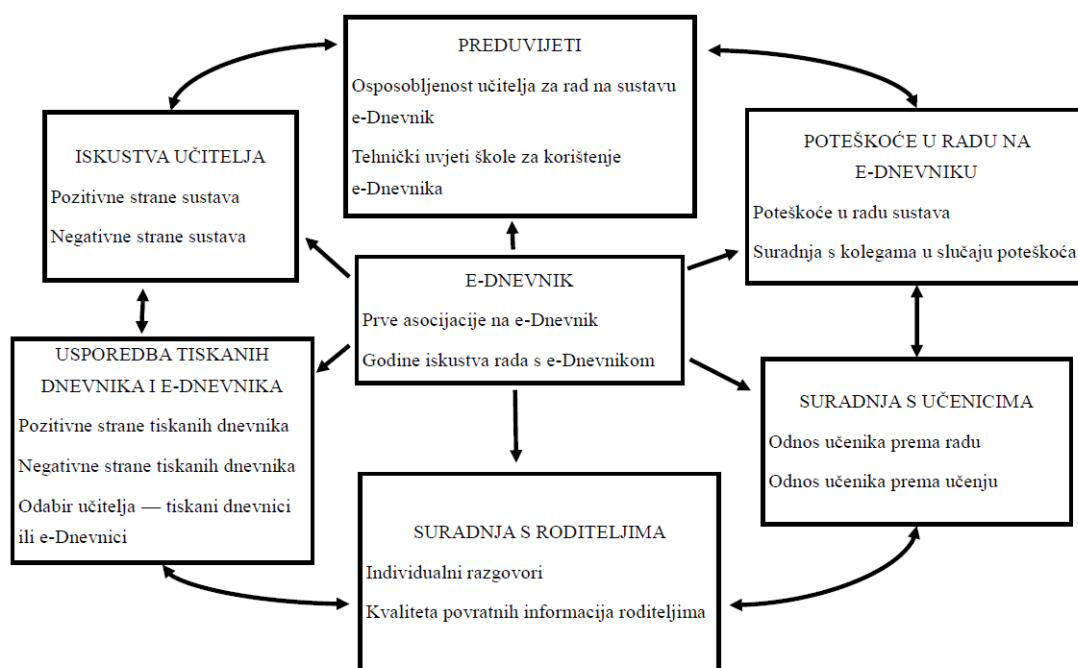
Nakon određivanja teme, izrade nacrtu i samog intervjuiranja, slijedio je transkript snimljenih intervjua uz minimalno jezično uređenje. Nakon toga slijedi parafraziranje prijepisa. Takve je zapise prvo potrebno kodirati i tada se podatci razlažu u manje cjeline, odnosno kategorije i potkategorije, a zatim se u njima definiraju međuodnosi. Nakon toga potražene su veze i odnosi između pojedinih kategorija. Na taj se način dolazi do zaključaka. Selektivnim kodiranjem dolazi se do izrade shematskog modela odnosa između kategorija i na temelju tog modela stvorena je utemeljena teorija (*Topolovčan, 2017*).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

6.1. Utemeljena teorija

Utemeljena teorija nastala je 1960-ih godina, kada su je prvi put u istraživanju koristili Glaser i Strauss. Utemeljena teorija je često korištena metoda u kvalitativnim istraživanjima, a definira se kao kvalitativni pristup i metoda otkrivanja ili izgradnja teorije o nekom fenomenu ili problemu gdje se ta teorija gradi na temelju empirijskih podataka iz istraživanja. Bit ove metode je taj da istraživač u početku prikuplja podatke na temelju kojih kasnije stvara teoriju (Topolovčan, 2017).

Razgovorom sa sudionicima dobiveno je sedam temeljnih kategorija: e-Dnevnik, preduvjeti, iskustva učitelja, poteškoće u radu na e-Dnevniku, suradnja s roditeljima, suradnja s učenicima, usporedba tiskanih i e-Dnevnika. Na temelju kategorija izrađen je model odnosa među kategorijama.

Slika 5: Model odnosa među kategorijama

Uvođenjem e-Dnevnika prva asocijacija dvoje sudionika bila je neka vrsta napretka. (mogućnost kopiranja (1), napredak (1).) Dok je jedna sudionica istaknula kako joj je prva asocijacija bila strah od pogreške, strah od nečeg novog. (osjećala je averziju i strah od nepoznatog (26).) Svo troje sudionika e-Dnevnikom se služi od školske godine 2017./2018., kada je škola uvela e-Dnevnike. Dakle, učitelji se služe sustavom treću godinu. (nepune 3 godine (2), skoro 3 godine (2), već treću godinu (2).)

Prilikom uvođenja e-Dnevnika u škole učitelji su imali edukacije na razini škole u sklopu nastavničkih vijeća. (imali edukacije na razini škole (3), edukacija organiziranih od strane škole (3).) No, učitelji smatraju kako su se trebali osposobljavati za korištenje e-Dnevnika sami. Smatraju da su edukacije bile nepotrebne i da bi savladali korištenje sustava i bez istih. (bilo nekoliko uputa, ali da su većinu trebali savladati sami (4), nije ostvarila školovanjem ili edukacijama (4), bi ovladala korištenjem e-Dnevnika i bez edukacija (4).) Dvoje od troje sudionika pri samom uvođenju e-Dnevnika u školu bili su uvjereni kako su dovoljno informatički pismeni za korištenje e-Dnevnika. (smatra da je dovoljno osposobljena za rad na e-Dnevniku (6), smatra se dovoljno informatički pismenim za korištenje e-Dnevnika (6).) Isto tako, svo troje učitelja naglasili su kako je njihova škola dobro informatički opremljena. Svaki učitelj ima vlastito računalo i škole imaju dobru internetsku vezu. Osim toga, škole imaju i projektore koji im služe u nastavi. (škola ima dobre tehničke uvjete (7), njena škola ima dobre tehničke uvjete (7), svatko ima svoje računalo (8), škola ima dobru internetsku mrežu (8), imaju internet, projektore i svaki učitelj ima svoje računalo (8), škola prilično dobro informatički opremljena (8).)

Postoje brojne prednosti e-Dnevnika kao sustava. Učitelji ističu kako je dobro to što je ulaz u sustav dostupan u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu uporabom jednokratne lozinke generirane tokenom. (dostupnost učiteljima na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme (9), može raditi u bilo koje vrijeme (9), dostupnost u bilo koje vrijeme (9), uvijek dostupan i ne mora se nužno ispunjavati u školi (9).) Obzirom na to da se u tiskane dnevnike trebalo sve upisivati ručno u već postojeće obrasce, učitelji smatraju kako je e-Dnevnika posao učitelja olakšan na način da se određeni tekstovi mogu kopirati, prilagođavati i oblikovati. Nije potrebno svake godine upisivati sve ispočetka, već se postojeći dokument može oblikovati, tako da odgovara trenutnim potrebama. Isto tako rubrike i obrasci u e-Dnevnika prilagodljivi su i mijenjaju se u odnosu na količinu unesenih podataka. (nije potrebno ručno upisivanje (10), posao

učitelja olakšan (10), lakše neke uređene tekstove ili zapisnike urediti, promijeniti dijelove i koristiti isti obrazac (10), mogućnost kopiranja i prilagođavanja teksta (10), ima opciju kopiranja (10), može kopirati i puno je brže gotova (10), postoji dovoljno prostora da se uz ispit upišu i druge informacije, osim broja bodova (11), može unijeti više zapažanja (11), ocjene se mogu potkrijepiti onime što iza ocjene stoji (11), mogućnost opširnog pisanja bilježaka uz ocjenu (11).) Kao prednost vođenja razredne knjige u ovom obliku učitelji još navode i informiranost roditelja o napretku, izostancima i ocjenama učenika u svakom trenutku. (roditeljima i učenicima koji povratnu informaciju od učitelja imaju odmah (12), informiranost roditelja u svakom trenutku (12).)

Nastavno na prednosti dvoje od troje učitelja ne vide nedostatke e-Dnevnika. (ne prepoznaje nedostatke (13), ne može izdvojiti ništa konkretno kao nedostatak (13).) Dok jedna učiteljica uviđa nedostatak u tome što je razredna knjiga dostupna na pregled određenim nadzornicima. Učiteljici se ne sviđa što su podatci dostupni gotovo svakom iz Agencije za odgoj i obrazovanje ako ta osoba zatraži pristup podacima. Isto tako učiteljici smeta prikazivanje dobrih i loših konkretnih primjera iz e-Dnevnika na stručnim skupovima, neovisno o tome što se ne imenuju osobe čiji su primjeri uzeti. (ne sviđa joj se to što je sad razredna knjiga dostupna svima (28), nije joj drago kada netko iz Agencije za odgoj i obrazovanje ima pristup podacima (28), pogotovo joj smeta to što se na stručnim skupovima komentiraju i iznose dobri ili loši primjeri iako na skupovima ne imenuju čiji su primjer uzeli (29).)

Učitelji tijekom korištenja e-Dnevnika uglavnom ne nailaze na poteškoće, ali u slučaju eventualnih poteškoća obraćaju se kolegama. Možemo zaključiti kako učitelji međusobno komuniciraju i međusobno si pomažu u slučaju poteškoća. (ne nailazi na poteškoće (14), uglavnom ne nailazi na poteškoće pri korištenju e-Dnevnika (14), pomagali kolege informatičari, mlađi kolege i studenti na praksi (5), često je traže pomoć (5), kada do poteškoća i dođe tvrdi da su kolege uvijek tu da pomognu (5).) Jedna je učiteljica naišla na poteškoću vezanu uz učenike koji nastavu iz pojedinih nastavnih predmeta pohađaju prema redovnom programu uz individualizirane postupke. Naime, ukoliko učenik iz samo nekih predmeta ima individualizirane postupke tada tom istom učeniku sustav generira redovan program uz individualizirane postupke za sve nastavne predmete. (Nailazi na jednu poteškoću koju ne uspijeva riješiti (25), učenici koji su dobili rješenje da imaju redoviti program uz

individualizirane postupke samo iz nekih predmeta, a prilikom unosa šifre, odnosno broja rješenja, sustav dodjeljuje učeniku redovni program uz individualizirane postupke iz svih predmeta (25), učeniku se ne može dodijeliti predmet po redovnom programu nego samo uz individualizirane postupke (25).

Uvođenjem e-Dnevnika odnos učenika prema radu i učenju nije se promijenio. Učitelji smatraju kako učenici uče i rade jednako kao i prije. Tvrde da učenici razredne nastave nisu promijenili odnos prema učenju i radu, ali isto tako smatraju da se veći utjecaj e-Dnevnika vidi u radu s učenicima viših razreda. (s obzirom na dob učenika nije nešto bitno promijenio (15), misli da se odnos prema radu nije promijenio kod učenika razredne nastave (15), smatra da se ništa bitno nije promijenilo (15), utjecaj e-Dnevnika na učenike više vidi u srednjim školama (16), stariji učenici imaju više predmeta, više ocjena, više učitelja i da se tada više gledaju brojke (16) učenici uče jednako kao i prije (17), da se ništa bitno nije promijenilo i da učenici uče jednako kao i prije (17), učenje učenika nije bitno promijenilo (17), neovisno o obliku dnevnika (17).

E-Dnevnici donijeli su promjene u odnosu između učitelja i roditelja. Dobilo se na kvaliteti povratne informacije prema roditeljima samim time što su rubrike prilagodljive i postoji više mjesta za upisivanje opažanja. (postoji dovoljno prostora da se uz ispit upišu i druge informacije, osim broja bodova (21), koristi opisno ocjenjivanje (21), dobilo na kvaliteti povratne informacije prema roditeljima (21), roditelji dobivaju kvalitetnu povratnu informaciju (21), uvijek i na vrijeme, dobro i točno informirani (21).) Učitelji ne smatraju da roditelji vide previše podataka u e-Dnevnici. (ne vide ni previše ni premalo, nego upravo onoliko koliko im je potrebno za praćenje rasta i razvoja, odnosno napretka svoga djeteta (21).) Bez obzira na to što se dobilo na kvaliteti informacija koje dobivaju roditelji, učitelji su složni u tome da bi roditelji svakako trebali dolaziti na individualne razgovore u školu. Međutim, dolazak roditelja na takve razgovore ili je ostao na istoj razini ili se čak i smanjio. Učitelji smatraju da roditelji dolaze manje na individualne razgovore iz tog razloga što su im sada vidljive ocjene, a nekim je roditeljima, nažalost, samo to bitno. (sam uvid u e-Dnevnik nije dovoljan kako bi roditelj bio informiran (18), roditelj trebao barem jednom u polugodištu osobno doći na individualni razgovor (18), neki roditelji smatraju da nije potrebno dolaziti na individualne razgovore (18), bi bilo dobro da radi toga dolaze na individualne razgovore, ali ne dolaze (18), vrlo rijetko

dolaze na informacije (18), dolaze manje nego prije (18), smanjio dolazak roditelja na individualne razgovore (18), roditelji prestali dolaziti u školu ili dolaze manje (18).) No, ako roditelji dođu na individualne razgovore, tada učitelji ne pričaju o ocjenama, već pričaju o svemu ostalome što se tiče učenika. Od odnosa s drugim učenicima, napretka, do nadolazećih projekata i aktivnosti. (na individualnim razgovorima pričaju o svemu osim ocjena (20), više razgovaraju o ponašanju učenika, učenju i eventualno nekim budućim aktivnostima ili projektima (20), pričaju o tome kako se učenici odnose prema drugima u razredu, prema radu, o priboru i slično (20).)

Ni jedan od intervjuiranih učitelja ne uviđa prednosti tiskanog dnevnika otkada se koriste e-Dnevnicima. (ne uviđa prednosti s obzirom na e-Dnevnike (22), ne može izdvojiti nešto kao prednost (22), ne vidi prednosti dnevnika u pisanom obliku (22).) No, zato vide nedostatak u samom unošenju podataka u tiskani dnevnik. Učitelji smatraju da je u tiskane dnevnik bilo teško upisivati podatke rukom, pogotovo u rujnu kada je bilo potrebno unijeti nastavni plan i program. (unošenje nastavnog plana i programa u rujnu za sve nastavne predmete, sve nastavne teme i cjeline tijekom cijele školske godine (23), moralo pisati ručno (23), dosta pisanja rukom (23), bilo jako puno ručnog pisanja (23).)

S obzirom na brojne prednosti e-Dnevnika i, prema navodima učitelja, manjkavosti tiskanih dnevnika, usporednom analizom tih dvaju načina vođenja razredne knjige, intervjuirani učitelji bi, da mogu birati, jednoglasno odabrali e-Dnevnik. (izabire e-Dnevnik (24), izabrala bi e-Dnevnik (24), izabrala bi e-Dnevnik (24).)

7. RASPRAVA

Rezultati provedenog istraživanja pokazali su da sudionici imaju vrlo slične stavove i razmišljanja o e-Dnevnici. Učitelji su složni u tome da je e-Dnevnik svakako bolji način vođenja razredne knjige od tiskanog oblika dnevnika. Razlike postoje u tome što učiteljica 2 uviđa problem kod korištenja e-Dnevnika, dok se učiteljica 1 i učitelj 3 do sada nisu susreli s poteškoćama. Prepoznata poteškoća proizlazi iz odabira programa učenika koji iz određenih predmeta ima redovni program uz individualizirane postupke, dok iz drugih predmeta ima redovni program. Sustav automatski pripisuje učeniku redovni program uz individualizirane postupke za sve predmete. Što, naravno, nije točno. Taj problem učiteljica nikako ne može otkloniti te smatra kako je zaposlenici CARNeta ne razumiju.

Samim uvođenjem sustava u škole jedna je učiteljica osjećala strah od nepoznatog, dok je druga učiteljica kao prvu asocijaciju navela mogućnost kopiranja. Rad na sustavu predstavljao je izazov jednoj učiteljici, ali može se reći da ga je savladala obzirom na to da trenutno nema poteškoća u korištenju istog.

Rezultati su pokazali da su škole, u kojima rade sudionici intervjua, dobro informatički opremljene i da su bile spremne na uvođenje e-Dnevnika. Pri tome svaki učitelj ima svoje računalo i škole imaju dobru internetsku vezu, a to su osnovni preduvjeti koji su nužni za implementaciju u sustav. Isto tako, škole su se potrudile osigurati edukacije koje su trebale pomoći učiteljima i dati im naputke o načinu korištenja svih mogućnosti, no svi intervjuirani učitelji tvrde kako su edukacije prije samog uvođenja u sustav bile nepotrebne i kako njima nisu ništa dobili. Služiti se e-Dnevnikom, naučili su sami.

Uvođenjem e-Dnevnika u škole poboljšala se kvaliteta povratne informacije prema roditeljima. Trenutno roditelji mogu u svakom trenutku pristupiti obavijestima, bilješkama, izostancima i ocjenama svojega djeteta. Isto tako, u e-Dnevnici postoje rubrike u koje učitelji mogu upisivati mnogo podataka, dok u tiskanim dnevnicima to nije bilo moguće i učitelji su bili prostorno ograničeni pa tako nisu mogli upisivati sva opažanja, učenikov napredak i slično. Sudionici se slažu u tome da se kvaliteta svakodnevne povratne informacije povećala. No, nažalost, roditelji sada smatraju da nisu dužni dolaziti na individualne razgovore i misle da im sada sve piše u e-Dnevniku.

Učitelji ne mogu smjestiti baš sve u e-Dnevnike pa tako tvrde da roditelji svejedno trebaju dolaziti na informacije, ali da ne dolaze često.

U odnosu na promjene vezane uz komunikaciju s roditeljima, učitelji smatraju da se njihov odnos s učenicima nije promijenio isto kao i odnos učenika prema radu ili učenju. Učenici uče i rade jednako kao i prije. Utjecaj e-Dnevnika ne vidi se znatno na učenicima razredne nastave, ali možemo pretpostaviti da se utjecaj vidi na starijim učenicima koji imaju više predmeta i više nastavnika.

Podatci uneseni u e-Dnevnik mogu biti predani na nadzor. Jedna je učiteljica u tome uvidjela nedostatak e-Dnevnika i smatra kako nije uredu da netko nadgleda podatke o njenom radu i iste iznosi na stručnim skupovima u slučaju da se radi o dobrim ili lošim primjerima unašanja podataka. Ostali sudionici nisu prepoznali nedostatke e-Dnevnika i nabrojali su samo prednosti istog. Prednostima e-Dnevnika mogu se smatrati dostupnost u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu, mogućnost kopiranja i uređivanja već postojećih tekstova, prilagodljivi obrasci i mogućnost unosa velike količine podataka.

Istraživanje je pokazalo da, uzimajući u obzir sve prednosti e-Dnevnika, učitelji više ne uviđaju prednosti tiskanih dnevnika. Naprotiv, sada vide mnogo nedostataka tiskanih dnevnika. Kao najveći nedostatak učitelji izdvajaju pisanje rukom koje je bilo najteže u rujnu, na početku školske godine, kada je bilo potrebno unijeti nastavne planove i programe. Zatim, kao nedostatak navode nemogućnost upisivanja svih potrebnih podataka zbog premalih rubrika.

Shodno svemu navedenom učitelji biraju e-Dnevnik kao način vođenja razredne knjige koji je pogodniji za te svrhe i smatraju da je uvođenjem e-Dnevnika posao učitelja olakšan, a kvaliteta informacija u razrednim knjigama poboljšana.

8. ZAKLJUČAK

Ovim istraživanjem prikazano je kako učitelji osnovnih škola na uvođenje e-Dnevnika gledaju pozitivno i smatraju ga pomakom u budućnost, u nešto novo. Učitelji uviđaju brojne prednosti, a ne uviđaju nedostatke e-Dnevnika. Time pokazuju koliko su zapravo bili nezadovoljni u vrijeme kada su još postojali tiskani dnevnic.

Proces uvođenja e-Dnevnika u škole započeo je edukacijama učitelja i zadovoljavanjem tehnoloških potreba. Učitelji su zadovoljni tehnologijom, ali tvrde da im edukacije nisu pomogle. To govori da obrazovni sustav treba dodatno ulagati u cjeloživotno obrazovanje učitelja. Nema smisla održavati edukacije koje nisu nikome korisne.

Digitalizacijom i tehnološkim napretkom u školama treba poboljšati odgojno obrazovni proces, ali pri tome treba paziti na to da se zaštiti učenike i da ta digitalizacija nema nepovoljan učinak na učenike.

Tijekom posljednjih nekoliko godina naglašavaju se promjene koje se trebaju dogoditi u obrazovanju, kako bi se ono poboljšalo. E-Dnevnik je jedan od noviteta koji je došao nedavno u škole i tek će se u budućnosti vidjeti kakve će on utjecaje imati na učenike, roditelje, učitelje i ostale sudionike odgojno-obrazovnog procesa. Obzirom na to da su učitelji složni u tome da e-Dnevnik ima više prednosti nego tiskani dnevnik, možemo zaključiti da obrazovanje polako, ali sigurno kreće u dobrome smjeru, ali isto tako postoji još puno mjesta za napredak. I to ne samo što se tiče razrednih knjiga, već i svega ostalog.

LITERATURA

- CARNET- e-Dnevnik za nastavnike. (2020). Retrieved May 5, 2020, from <https://www.carnet.hr/usluga/e-dnevnik-za-nastavnike/>
- CARNET - e-Dnevnik za učenike i roditelje. (2020). Retrieved May 19, 2020, from <https://www.carnet.hr/usluga/e-dnevnik-za-ucenike-i-roditelje/>
- CARNET - Letak za roditelje. (2020). Retrieved from <https://www.carnet.hr/usluga/e-dnevnik-za-ucenike-i-roditelje/>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*. New York: Routledge.
- e-Dnevnik upute za učenike i roditelje* (pp. 1–17). (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- e-Dnevnik upute za administratore* (pp. 1–21). (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- e-Dnevnik upute za nadzor razrednih knjiga* (pp. 1–19). (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- e-Dnevnik upute za nastavnike* (pp. 1–60). (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- e-Dnevnik upute za razrednike i stručno osoblje* (pp. 1–59). (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- Habib, E. (2009). *Škola kao sistem*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.
- Jakovac, T., Petelin, K., Možgon Kauzlarić, N., Ingrid, Š., & Bajt Stepić, M. (2014). *Priručnik pedagoške dokumentacije*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Kozić, M. (2016). *Diplomski rad: Vrste istraživanja i metode prikupljanja podataka u diplomskim radovima*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
- Mužić, V. (1999). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Educa.

- Obavijest o privatnosti.* (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- Obrazac za imenovanje e-Dnevnik administratora.* (n.d.). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- Popis ustanova članica. (2019). Retrieved May 26, 2020, from <https://www.carnet.hr/popis-ustanova-clanica/>
- Priručnik - Korištenje e-Dnevnika.* (2017). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- Sekulić Erić, I. (2019). *Priručnik za polaganje stručnog ispita pripravnika u osnovnim i srednjim školama.* Zagreb: Zadružna štampa.
- Stanić, M. (2015). *Diplomski rad: Priručnik za strukturirani i polustrukturirani intervju* (Rijeka). Retrieved from <http://oliver.efri.hr/zavrzni/1030.B.pdf>
- Topolovčan, T. (2017). Utemeljena teorija u istraživanjima odgoja i obrazovanja. *Novi Pristupi Metodologiji Istraživanja Odgoja.*, 129–149.
- Usluga evidencije pedagoške dokumentacije - e-Dnevnik.* (2019). Retrieved from <https://www.carnet.hr/>
- Vrcelj, S. (2018). *ŠTO ŠKOLU ČINI ŠKOLOM teorijski pristupi, koncepti i trendovi.* Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
- Vrkić Dimić, J., & Vidov, S. (2019). *e-dnevnik u školskoj praksi - mišljenja i iskustva nastavnika srednjih škola.* <https://doi.org/10.15291/ai.2849>
- Zarevski, P., Miljević-Ridički, R., Miljkovi, D., Pavličević-Franjić, D., Rijavec, M., Vizek-Vidović, V., & Vlahović-Štetić, V. (2000). *Učitelji za učitelje* (P. Zarevski, Ed.). Zagreb: IEP d.o.o.

KRATKA BIBLIOGRAFSKA BILJEŠKA

Ivana Jug rođena 6. veljače 1997. godine u Koprivnici. Osnovno obrazovanje stekla je u Osnovnoj školi Sokolovac. Nakon osnovne škole, 2011. god. upisuje Gimnaziju Fran Galović u Koprivnici te je završava 2015. godine. Iste godine upisuje učiteljski studij na Sveučilištu u Zagrebu, Odsjek u Čakovcu, modul odgojne znanosti. Stručno pedagošku praksu obavljala je u Osnovnoj školi Sokolovac i Područnoj školi Velika Mučna.

IZJAVA

Kojom ja, Ivana Jug, OIB:60276137776 izjavljujem da sam diplomski rad pod naslovom *Percepcija učitelja osnovne škole o upotrebi e-Dnevnika* izradila sama, uz mentorstvo doc.dr.sc. Tomislava Topolovčana kojem ovim putem zahvaljujem na pruženoj pomoći.

Potpis

PRILOZI

Prilog 1. Parafrazirani zapisi intervjua s učiteljima

Učiteljica 1

1. Koliko dugo koristite e-Dnevnik?

Učiteljica 1 koristi e-Dnevnik nepune 3 godine (2).

2. Navedite prednosti i nedostatke dnevnika u tiskanom/papirnatom obliku.

Učiteljica 1 kao nedostatke izdvaja unošenje nastavnog plana i programa u rujnu za sve nastavne predmete, sve nastavne teme i cjeline tijekom cijele školske godine (23). Govori kako se sada u e-Dnevnik treba unijeti samo osnovne naznake nastavnih cjelina koje se mijenjaju i prilagođavaju ovisno o potrebama. Učiteljica 1 smatra da korištenjem e-Dnevnika nema "blokada" u smislu odrađivanja nastavnih jedinica, već unesenom planu i programu. Učiteljica 1, također, smatra da se korištenjem e-Dnevnika mogu produljiti i skratiti nastavne jedinice, ovisno o mogućnostima i sposobnostima djece i da se na taj način prilagođava učenicima. Učiteljica 1 smatra da ih je sadržaj tiskanog dnevnika ograničavao na način da svaki mjesec treba odraditi točno ono što piše u planu. Misli da je e-Dnevnik osobito pogodan za djecu u prvom razredu koja tek ulaze u sustav jer se lakše prilagoditi učenicima. Učiteljica 1 ne može izdvojiti ništa posebno kao prednost (22).

3. Koja je bila Vaša prva asocijacija u pripremnoj fazi uvođenja e-Dnevnika?

Učiteljica 1 osjećala je averziju i strah od nepoznatog (26). Pitala se hoće li znati, hoće li raditi puno pogrešaka, hoće li administratori imati puno posla s ispravcima i slično. Učiteljica se tijekom školovanja nije susretala s informatičkom tehnologijom. Smatra da su učitelji srednje životne dobi u strahu od pogreške tehničke prirode.

4. Mislite li da ste pri uvođenju e-Dnevnika bili dovoljno educirani i informatički pismeni kako biste ga mogli ispravno koristiti?

Učiteljica 1 govori da su imali edukacije na razini škole (3) u sklopu učiteljskog vijeća i županijskih stručnih vijeća, ali smatra da je to poput slušanja teorije o vožnji bicikla. Smatra da je konkretan rad na e-Dnevnici bio jedini način kako su naučili služiti se njime. Kaže da je bilo nekoliko uputa, ali da su većinu trebali savladati sami (4). Pri tome su im pomagali kolege informatičari, mlađi kolege i studenti na praksi (5).

5. Smatrate li da vaša škola ima dobre tehničke uvjete za korištenje e-Dnevnika?

Učiteljica 1 smatra da je njena škola prilično dobro informatički opremljena (8). Imaju internet, projektore i svaki učitelj ima svoje računalo (8).

6. Nailazite li pri korištenju e-Dnevnika na neke poteškoće? Ako da, kako ih otklanjate?

Učiteljica 1 ne nailazi na poteškoće (14).

7. Mislite li da roditelji uvidom u e-Dnevnike vide previše ili premalo podataka? Obrazložite, molim!

Učiteljica 1 smatra da je to individualno za svakog roditelja i da to ovisi o tome što je roditelju važno u obrazovanju djeteta. Roditelji vide ocjene, izostanke i bilješke. Učiteljica 1 smatra da sam uvid u e-Dnevnik nije dovoljan kako bi roditelj bio informiran (18) o svemu što se u školi događa i misli da bi roditelj trebao barem jednom u polugodištu osobno doći na individualni razgovor (18) s učiteljem.

8. Je li se promijenio odnos Vas i roditelja od uvođenja e-dnevnika? (U smislu individualnih razgovora.) Ako da, na koji način?

Učiteljica 1 misli da neki roditelji smatraju da nije potrebno dolaziti na individualne razgovore (18), ali ističe da je to važno. Učiteljica misli da je broj dolazaka roditelja na individualne razgovore ostao na istoj razini (19). Ističe kako sada na individualnim razgovorima roditelje ocjene i ne zanimaju toliko, već više razgovaraju o ponašanju učenika, učenju i, po potrebi, o nekim budućim aktivnostima ili projektima (20).

9. Je li se promijenio način odnosa prema radu ili ponašanje učenika u školi uvođenjem e-Dnevnika? Ako da, kako?

Učiteljica 1 smatra da se, s obzirom na dob učenika nije nešto bitno promijenio (15) odnos učenika prema radu. Učenici mogu svakodnevno vidjeti svoje ocjene, ali mogli su tako i prije, kada su bili tiskani dnevnik. Ocjena je uvijek javna i učenici znaju koja je ocjena upisana u imenik. Učiteljica 1 smatra da se utjecaj e-Dnevnika na učenike više vidi u srednjim školama (16).

10. Smatrate li da uvođenjem e-Dnevnika učenici uče više, manje ili jednako kao i prije?

Učiteljica 1 smatra da se učenje učenika nije bitno promijenilo (17).

11. Navedite stvari koje smatrate prednostima e-Dnevnika.

Učiteljica 1 kao prednost e-Dnevnika navodi dostupnost učiteljima na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme (9), jednako tako i roditeljima i učenicima koji povratnu informaciju od učitelja imaju odmah (12). Učiteljica ističe da su velike prednosti e-Dnevnika u tome što u odnosu na tiskani dnevnik, gdje je bilo jako puno ručnog pisanja (23), ima opciju kopiranja (10). Nije potrebno ručno upisivanje (10) svake riječi koje je bilo nužno potrebno u tiskanim dnevnicima. Smatra da je na taj način posao učitelja olakšan (10).

12. Navedite stvari koje smatrate nedostacima e-Dnevnika.

Učiteljica 1 trenutno ne prepoznaje nedostatke (13).

13. Kada biste mogli birati, izabrali biste e-Dnevnik ili tiskani dnevnik? Zašto?

Učiteljica 1 izabrala bi e-Dnevnik (24) zbog svih prednosti koje on nudi.

Učiteljica 2

1. Koliko dugo koristite e-Dnevnik?

Učiteljica 2 koristi e-Dnevnik skoro 3 godine (2).

2. Navedite prednosti i nedostatke dnevnika u tiskanom/papirnatom obliku.

Učiteljica 2 kao nedostatke izdvaja premale rubrike i dodaje kako sada u e-Dnevnicima postoji moгуćnost opširnog pisanja bilježaka uz ocjenu (11). Kao nedostatak tiskanog dnevnika izdvaja još i to što su oni morali ostajati u školi. Ne uviđa prednosti s obzirom na e-Dnevnik (22).

3. Koja je bila Vaša prva asocijacija u pripremnoj fazi uvođenja e-Dnevnika?

Učiteljica 2 govori da joj je prva asocijacija bila moгуćnost kopiranja (1). Sve ono što se je svake godine do uvođenja e-Dnevnika moralo pisati ručno (23), sada se samo može kopirati i ponovo iskoristiti. Učiteljica ističe kako je lakše neke uređene tekstove ili zapisnike urediti, promijeniti dijelove i koristiti isti obrazac (10).

4. Mislite li da ste pri uvođenju e-Dnevnika bili dovoljno educirani i informatički pismeni kako biste ga mogli ispravno koristiti?

Učiteljica 2 smatra da je dovoljno osposobljena za rad na e-Dnevniku (6). Smatra da to nije ostvarila školovanjem ili edukacijama (4). Sve joj je bilo logično, s obzirom da se i inače služi računalom. Smatra da bi ovladala korištenjem e-Dnevnika i bez edukacija (4) organiziranih od strane škole (3) i misli da učitelji, koji se ne služe računalom, još i danas imaju problem pri korištenju istim, bez obzira na edukacije. Često je traže pomoć (5). Učiteljica 2 misli da netko, tko se može služiti standardnim programima na računalu, može služiti i e-Dnevnikom. Definira e-Dnevnik kao jednostavnu bazu podataka.

5. Smatrate li da vaša škola ima dobre tehničke uvjete za korištenje e-Dnevnika?

Učiteljica 2 smatra da je njena škola ima dobre tehničke uvijete (7).

6. Nailazite li pri korištenju e-Dnevnika na neke poteškoće? Ako da, kako ih otklanjate?

Učiteljica 2 govori kako se može desiti pogrešan unos, ali da se to lako ispravi uz pomoć administratora. Nailazi na jednu poteškoću koju ne uspijeva riješiti (25), a smatra da je krivac za to CARNet i misli da djelatnici ne razumiju što im ona i kolege pokušavaju reći. Postoje učenici koji su dobili rješenje da imaju redoviti program uz individualizirane postupke samo iz nekih predmeta, a prilikom unosa šifre, odnosno broja rješenja, sustav dodjeljuje učeniku redovni program uz individualizirane postupke iz svih predmeta (25). Na taj način učeniku se ne može dodijeliti predmet po redovnom programu nego samo uz individualizirane postupke (25). Učiteljica 2 daje primjer učenika prema redovnom programu uz individualizirane postupke iz Matematike, Hrvatskog jezika i Prirode i društva kojemu ne može dodijeliti Tjelesnu i zdravstvenu kulturu s redovnim programom. I sada učiteljica 3 piše napomenu u bilješku, ukoliko neki predmet ne zahtijeva individualizirane postupke. Učiteljica 2 tvrdi da je već nekoliko puta zvala CARNet, ali da je i dalje nisu razumjeli.

7. Mislite li da roditelji uvidom u e-Dnevnike vide previše ili premalo podataka? Obrazložite, molim!

Učiteljica 2 tvrdi da roditelji sada vide ocjene i da ih, nažalost, više ništa ne zanima. Govori kako vrlo rijetko dolaze na individualne razgovore (18) i da dolaze manje nego

prije (18) kada su došli gledati ocjene. Tada su odmah ispričali i sve drugo što se u ocjenama ne vidi. Učiteljica 2 govori kako sada bilježi koncentraciju, ali da učitelji to sada trebaju nekako „zapakirati tako da bude pristojno i poticajno“. Kada roditelj dolazi na individualne razgovore, onda učiteljica 2 govori i ono što nije preporučljivo pisati. Smatra da ni ne postoji rubrika za sve. Učiteljica 2 smatra da roditelji ne znaju što stoji iza ocjena i da bi bilo dobro da radi toga dolaze na individualne razgovore, ali ne dolaze (18).

8. Je li se promijenio odnos Vas i roditelja od uvođenja e-Dnevnika? (U smislu individualnih razgovora.) Ako da, na koji način?

Učiteljica 2 tvrdi da se smanjio dolazak roditelja na individualne razgovore (18) i da sada na individualnim razgovorima pričaju o svemu osim o ocjenama (20). Pričaju o tome kako se učenici odnose prema drugima u razredu, prema radu, o priboru i slično (20). No, učiteljica 2, također, tvrdi da je ona i prije imala tu praksu - da se ne priča o ocjenama, već o napretku, a na kraju se pokažu ocjene. Prvo priča roditeljima o onome što je učenik naučio i na čemu treba poraditi. Ali učiteljica kaže kako sada u e-Dnevnici postoji dovoljno prostora da se uz ispit upišu i druge informacije, osim broja bodova (11, 21).

9. Je li se promijenio način odnosa prema radu ili ponašanje učenika u školi uvođenjem e-Dnevnika? Ako da, kako?

Učiteljica 2 misli da se odnos prema radu nije promijenio kod učenika razredne nastave (15) i dodaje kako stariji učenici imaju više predmeta, više ocjena, više učitelja i da se tada više gledaju brojke (16). Smatra da je kod njenih učenika konačna ocjena manje bitna, a više je bitno naučeno i ono na čemu treba raditi. Učiteljica 2 tvrdi da više koristi opisno ocjenjivanje (21).

10. Smatrate li da uvođenjem e-Dnevnika učenici uče više, manje ili jednako kao i prije?

Učiteljica 2 smatra da se ništa bitno nije promijenilo i da učenici uče jednako kao i prije (17).

11. Navedite stvari koje smatrate prednostima e-Dnevnika.

Učiteljica 2 kao prednost navodi moгуćnost kopiranja i prilagođavanja tekstova (10), to što može raditi u bilo koje vrijeme (9) (navečer, ujutro ili u noći). No, tu dostupnost

u bilo koje vrijeme (9) smatra i prednošću i nedostatkom jer tvrdi da sada troši više vremena na administraciju jer više piše. Učiteljica 2 radi u noći ili rano ujutro i ispunjava rubrike e-Dnevnika. Prije je to mogla samo u školi i to se tada obavljalo rutinski i kratko. Smatra da se dobilo na kvaliteti povratne informacije prema roditeljima (21).

12. Navedite stvari koje smatrate nedostacima e-Dnevnika.

Učiteljica 1 kao nedostatak ističe to što su roditelji prestali dolaziti u školu ili dolaze manje (18) i ne sviđa joj se to što je sad razredna knjiga dostupna svima (28). Nije joj drago kada netko iz Agencije za odgoj i obrazovanje ima pristup podacima (28) i njenom e-Dnevniku. Smatra da to nije u redu, bez obzira na to što ih obvezuje neka profesionalna tajna, a pogotovo joj smeta to što se na stručnim skupovima komentiraju i iznose dobri ili loši primjeri iako na skupovima ne imenuju čiji su primjer uzeli (29). Smatra da skoro svatko iz Agencije može ući i pregledavati njene bilješke. Za vrijeme tiskanih dnevnika, nadzornici su morali doći u školu i onda su učitelji znali tko gleda u njihove razredne knjige, a ovako ne znaju.

13. Kada biste mogli birati, izabrali biste e-Dnevnik ili tiskani dnevnik? Zašto?

Učiteljica 2 izabrala bi e-Dnevnik (24) zbog toga što roditelji dobivaju kvalitetnu povratnu informaciju (21), zbog toga što je uvijek dostupan i ne mora se nužno ispunjavati u školi (9). Smatra ga jednostavnijim i dražim. Osobito joj se sviđa zbog toga što „dosadne“ stvari, koje se radi ispunjavanja forme trebaju pisati, može kopirati i puno je brže gotova (10).

Učitelj 3

1. Koliko dugo koristite e-Dnevnik?

Učitelj 3 koristi e-Dnevnik već treću godinu (2).

2. Navedite prednosti i nedostatke dnevnika u tiskanom/papirnatom obliku.

Učitelj 3 ne vidi prednosti dnevnika u pisanom obliku (22), a kao nedostatak izdvaja dosta pisanja rukom (23).

3. Koja je bila Vaša prva asocijacija u pripremnoj fazi uvođenja e-Dnevnika?

Učitelj 3 kao prve asocijacije navodi napredak (1) i točnost.

4. Mislite li da ste kod uvođenja e-Dnevnika bili dovoljno educirani i informatički pismeni kako biste ga mogli ispravno koristiti?

Učitelj 3 smatra se dovoljno informatički pismenim za korištenje e-Dnevnika (6).

5. Smatrate li da vaša škola ima dobre tehničke uvjete za korištenje e-Dnevnika?

Učitelj 3 smatra da škola ima dobre tehničke uvjete (7). Tvrdi da svatko ima svoje računalo (8) i da škola ima dobru internetsku mrežu (8).

6. Nailazite li pri korištenju e-Dnevnika na neke poteškoće? Ako da, kako ih otklanjate?

Učitelj 3 uglavnom ne nailazi na poteškoće pri korištenju e-Dnevnika (14), ali kada do poteškoća i dođe tvrdi da su kolege uvijek tu da pomognu kada do poteškoća i dođe tvrdi da su kolege uvijek tu da pomognu (5).

7. Mislite li da roditelji uvidom u e-Dnevnike vide previše ili premalo podataka? Obrazložite, molim!

Učitelj 3 smatra da roditelji vide dovoljno te da su uvijek i na vrijeme, dobro i točno informirani (21). Smatra da roditelji ne vide ni previše ni premalo, nego upravo onoliko koliko im je potrebno za praćenje rasta i razvoja, odnosno napretka njihova djeteta (21).

8. Je li se promijenio odnos Vas i roditelja od uvođenja e-dnevnika? (U smislu individualnih razgovora.) Ako da, na koji način?

Učitelj 3 smatra da se nije promijenio njegov odnos s roditeljima (19). Ističe kako s roditeljima komunicira, osim e-Dnevníkom, preko društvenih mreža, mobitela i na individualnim razgovorima u školi.

9. Je li se promijenio način odnosa prema radu ili ponašanje učenika u školi uvođenjem e-Dnevnika? Ako da, kako?

Učitelj 3 smatra da se ništa bitno nije promijenilo (15). Tvrdi da sve i dalje ide po Nastavnom planu i programu, odnosno Kurikulumu.

10. Smatrate li da uvođenjem e-Dnevnika učenici uče više, manje ili jednako kao i prije?

Učitelj 3 smatra da učenici uče jednako kao i prije (17). Neki učenici uče više, a neki manje i smatra da je to neovisno o obliku dnevnika (17).

11. Navedite stvari koje smatrate prednostima e-Dnevnika.

Učitelj kao prednosti izdvaja preglednost, informiranost roditelja u svakom trenutku (12) i to što se može unijeti više zapažanja (11) i ocjene se mogu potkrijepiti onime što iza ocjene stoji (11).

12. Navedite stvari koje smatrate nedostacima e-Dnevnika.

Učitelj 3 ne može izdvojiti ništa konkretno kao nedostatak (13). Smatra da sve ima svoju funkciju i smisao.

13. Kada biste mogli birati, izabrali biste e-Dnevnik ili tiskani dnevnik? Zašto?

Učitelj 3 izabire e-Dnevnik (24) jer ga smatra modernim, misli da prati tehnološki razvoj i da je čitav sustav rada ekonomičan.

Prilog 2. Tablica pojmova i kategorija

I. RAZINA	II.RAZINA KODOVI	III. RAZINA POTKODOVI
<p><u>mogućnost kopiranja (1)</u> <u>napredak (1)</u></p> <p><u>osjećala je averziju i strah od nepoznatog (26)</u></p> <p><u>nepune 3 godine (2)</u> <u>skoro 3 godine (2)</u> <u>već treću godinu (2)</u></p>	E-DNEVNIK	<p>Prve asocijacije na e-Dnevnik</p> <p>Godine iskustva rada s e-Dnevnikom</p>
<p><u>imali edukacije na razini škole (3)</u> <u>edukacija organiziranih od strane škole (3)</u></p> <p><u>bilo nekoliko uputa, ali da su većinu trebali savladati sami (4)</u> <u>nije ostvarila školovanjem ili edukacijama (4)</u> <u>bi ovladala korištenjem e-Dnevnika i bez edukacija (4)</u></p> <p><u>smatra da je dovoljno osposobljena za rad na e-Dnevniku (6)</u> <u>smatra se dovoljno informatički pismenim za korištenje e-Dnevnika (6)</u></p> <p><u>škola ima dobre tehničke uvijete (7)</u> <u>njena škola ima dobre tehničke uvijete (7)</u></p> <p><u>svatko ima svoje računalo (8)</u> <u>škola ima dobru internetsku mrežu (8)</u></p>	PREDUVIJETI	<p>Osposobljenost učitelja za rad na sustavu e-Dnevnik</p> <p>Tehnički uvjeti škole za korištenje e-Dnevnika</p>

<p><u>imaju internet, projektore i svaki učitelj ima svoje računalo (8)</u></p> <p><u>škola prilično dobro informatički opremljena (8)</u></p>		
<p><u>dostupnost učiteljima na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme (9)</u></p> <p><u>može raditi u bilo koje vrijeme (9)</u></p> <p><u>dostupnost u bilo koje vrijeme (9)</u></p> <p><u>uvijek dostupan i ne mora se nužno ispunjavati u školi (9)</u></p> <p><u>nije potrebno ručno upisivanje (10)</u></p> <p><u>posao učitelja olakšan (10)</u></p> <p><u>lakše neke uređene tekstove ili zapisnike urediti, promijeniti dijelove i koristiti isti obrazac (10)</u></p> <p><u>mogućnost kopiranja i prilagođavanja tekstova (10)</u></p> <p><u>ima opciju kopiranja (10)</u></p> <p><u>može kopirati i puno je brže gotova (10)</u></p> <p><u>postoji dovoljno prostora da se uz ispit upišu i druge informacije, osim broja bodova (11)</u></p> <p><u>može unijeti više zapažanja (11)</u></p> <p><u>ocjene se mogu potkrijepiti onime što iza ocjene stoji (11)</u></p> <p><u>mogućnost opširnog pisanja bilježaka uz ocjenu (11)</u></p> <p><u>roditeljima i učenicima koji povratnu informaciju od učitelja imaju odmah (12)</u></p>	<p>ISKUSTVA UČITELJA</p>	<p>Pozitivne strane sustava</p>

<p><u>informiranost roditelja u svakom trenutku</u> (12)</p> <p><u>ne prepoznaje nedostatke</u> (13) <u>ne može izdvojiti ništa konkretno kao</u> <u>nedostatak</u> (13)</p> <p><u>ne sviđa joj se to što je sad razredna knjiga</u> <u>dostupna svima</u> (28)</p> <p><u>nije joj drago kada netko iz Agencije za</u> <u>odgoj i obrazovanje ima pristup podacima</u> (28)</p> <p><u>pogotovo joj smeta to što se na stručnim</u> <u>skupovima komentiraju i iznose dobri ili loši</u> <u>primjeri iako na skupovima ne imenuju čiji</u> <u>su primjer uzeli</u> (29)</p>		<p>Negativne strane sustava</p>
<p><u>ne nailazi na poteškoće</u> (14) <u>uglavnom ne nailazi na poteškoće pri</u> <u>korištenju e-Dnevnika</u> (14)</p> <p><u>Nailazi na jednu poteškoću koju ne uspijeva</u> <u>riješiti</u> (25) <u>učenici koji su dobili rješenje da imaju</u> <u>redoviti program uz individualizirane</u> <u>postupke samo iz nekih predmeta, a</u> <u>prilikom unosa šifre, odnosno broja rješenja,</u> <u>sustav dodjeljuje učeniku redovni program</u> <u>uz individualizirane postupke iz svih</u> <u>predmeta</u> (25)</p>	<p>POTEŠKOĆE U RADU NA E-DNEVNIKU</p>	<p>Poteškoće u radu sustava</p>

<p><u>učeniku se ne može dodijeliti predmet po redovnom programu nego samo uz individualizirane postupke (25)</u></p> <p><u>pomagali kolege informatičari, mlađi kolege i studenti na praksi (5)</u></p> <p><u>često je traže pomoć (5)</u></p> <p><u>kada do poteškoća i dođe tvrdi da su kolege uvijek tu da pomognu (5)</u></p>		<p>Suradnja s kolegama u slučaju poteškoća</p>
<p><u>s obzirom na uzrast učenika nije nešto bitno promijenio (15)</u></p> <p><u>misli da se odnos prema radu nije promijenio kod učenika razredne nastave (15)</u></p> <p><u>smatra da se ništa bitno nije promijenilo (15)</u></p> <p><u>utjecaj e-Dnevnika na učenike više vidi u srednjim školama (16)</u></p> <p><u>stariji učenici imaju više predmeta, više ocjena, više učitelja i da se tada više gledaju brojke (16)</u></p> <p><u>učenici uče jednako kao i prije (17)</u></p> <p><u>da se ništa bitno nije promijenilo i da učenici uče jednako kao i prije (17)</u></p> <p><u>učenje učenika nije bitno promijenilo (17)</u></p> <p><u>neovisno o obliku dnevnika (17)</u></p>	<p>SURADNJA S UČENICIMA</p>	<p>Odnos učenika prema radu</p> <p>Odnos učenika prema učenju</p>
<p><u>sam uvid u e-Dnevnik nije dovoljan kako bi roditelj bio informiran (18)</u></p>	<p>SURADNJA S RODITELJIMA</p>	<p>Individualni razgovori</p>

<p><u>roditelj trebao barem jednom u polugodištu osobno doći na individualni razgovor (18)</u> <u>neki roditelji smatraju da nije potrebno dolaziti na individualne razgovore (18)</u> <u>bi bilo dobro da radi toga dolaze na individualne razgovore, ali ne dolaze (18)</u> <u>vrlo rijetko dolaze na informacije (18)</u> <u>dolaze manje nego prije (18)</u> <u>smanjio dolazak roditelja na individualne razgovore (18)</u> <u>roditelji prestali dolaziti u školu ili dolaze manje (18)</u></p> <p><u>broj dolazaka roditelja na individualne razgovore ostao na istoj razini (19)</u> <u>nije promijenio njegov odnos s roditeljima (19)</u></p> <p><u>na individualnim razgovorima pričaju o svemu osim ocjena (20)</u> <u>više razgovaraju o ponašanju učenika, učenju i eventualno nekim budućim aktivnostima ili projektima (20)</u> <u>pričaju o tome kako se učenici odnose prema drugima u razredu, prema radu, o priboru i slično (20)</u></p> <p><u>postoji dovoljno prostora da se uz ispit upišu i druge informacije, osim broja bodova (21)</u> <u>koristi opisno ocjenjivanje (21)</u> <u>dobilo na kvaliteti povratne informacije prema roditeljima (21)</u></p>		<p>Kvaliteta povratne informacije roditeljima</p>
--	--	---

<p><u>roditelji dobivaju kvalitetnu povratnu informaciju (21)</u> <u>uvijek i na vrijeme, dobro i točno informirani (21)</u> <u>ne vide ni previše ni premalo, nego upravo onoliko koliko im je potrebno za praćenje rasta i razvoja, odnosno napretka njihova djeteta (21)</u></p>		
<p><u>ne uviđa prednosti s obzirom na e-Dnevnik (22)</u> <u>ne može izdvojiti nešto kao prednost (22)</u> <u>ne vidi prednosti dnevnika u pisanom obliku (22)</u></p> <p><u>unošenje nastavnog plana i programa u rujanu za sve nastavne predmete, sve nastavne teme i cjeline tijekom cijele školske godine (23)</u> <u>moralo pisati ručno (23)</u> <u>dosta pisanja rukom (23)</u> <u>bilo jako puno ručnog pisanja (23)</u></p> <p><u>izabire e-Dnevnik (24)</u> <u>izabrala bi e-Dnevnik (24)</u> <u>izabrala bi e-Dnevnik (24)</u></p>	<p>USPOREDBA TISKANIH DNEVNIKA I E-DNEVNIKA</p>	<p>Pozitivne strane tiskanih dnevnika</p> <p>Negativne strane tiskanih dnevnika</p> <p>Odabir učitelja – tiskani dnevnic ili e-Dnevnic</p>

Prilog 3. Kodna lista – popis pojmova unutar kategorija i potkategorija

E-DNEVNIK

- Prve asocijacije na e-Dnevnik
- Godine iskustva rada s e-Dnevnikom

PREDUVIJETI

- Osposobljenost učitelja za rad na sustavu e-Dnevnik
- Tehnički uvjeti škole za korištenje e-Dnevnika

ISKUSTVA UČITELJA

- Pozitivna strane sustava
- Negativne strane sustava

POTEŠKOĆE U RADU NA E-DNEVNIKU

- Poteškoće u radu sustava
- Suradnja s kolegama u slučaju poteškoća

SURADNJA S UČENICIMA

- Odnos učenika prema radu
- Odnos učenika prema učenju

SURADNJA S RODITELJIMA

- Individualni razgovori
- Povratne informacije roditeljima

USPOREDBA TISKANIH DNEVNIKA I E-DNEVNIKA

- Pozitivne strane tiskanih dnevnika
- Negativne strane tiskanih dnevnika
- Odabir učitelja – tiskani dnevnici ili e-Dnevnici